

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.002.09.2023

Pani
Urszula Wróblewska
Dyrektor
Szkoły Podstawowej im. ks. Piotra Ściegiennego
w Bilczy
26-026 Bilcza, ul. Szkolna 2

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/059 Funkcjonowanie szkolnych systemów oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Szkoła Podstawowa im. ks. Piotra Ściegiennego w Bilczy ul. Szkolna 2, 26-026 Bilcza (dalej: Szkoła).

Kierownik jednostki kontrolowanej

Urszula Wróblewska, Dyrektor Szkoły.

(akta kontroli str. 3)

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Tworzenie i wdrażanie wewnętrznych systemów oceniania uczniów.
2. Realizacja i dokumentowanie procesu oceniania uczniów.
3. Nadzór pedagogiczny nad ocenianiem uczniów.

Okres objęty kontrolą

Lata szkolne 2020/2021-2022/2023. Dla realizacji celów kontroli mogły być wykorzystane dowody sporządzone w latach wcześniejszych, a także dane statystyczne z tych okresów związane z przedmiotem kontroli.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę
Kontrolerzy

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach

1. Violetta Nowak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie nr LKI/40/2023 z 24 marca 2023 r.
2. Piotr Fatalski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie nr LKI/54/2023 z 14 kwietnia 2023 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą określono w statucie Szkoły wewnętrzzszkolne zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów (WZO), o których mowa w art. 44b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ oraz ustalono przedmiotowe zasady oceniania (PZO). Statut nie był jednak opracowany w pełni rzetelnie, gdyż zawierał postanowienia niezgodne z odpowiednimi przepisami prawa (m.in. uzależniano promocję uczniów od oceny ich zachowania) lub nie zawierał niektórych wymaganych ustaleń (np. sposobu udostępniania uczniom i ich rodzicom sprawdzonych prac i innej dokumentacji związanej z klasyfikowaniem uczniów), a w trzech spośród pięciu analizowanych PZO nie zostały prawidłowo określone wymagania edukacyjne, którymi powinien się wykazać uczeń na ocenę celującą. Zgodnie ww. dokumentami bieżące ocenianie postępów edukacyjnych oraz zachowania uczniów realizowano w Szkole z wykorzystaniem systemów punktowych⁴.

Punktowe ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów (wspierane wykorzystaniem dziennika elektronicznego) funkcjonowało w Szkole w większości prawidłowo i zapewniało realizację celów oceniania określonych w art. 44b ust. 5 ustawy o systemie oświaty. Pewne zakłócenia polegające na wpisywaniu przez nauczycieli ocen z prac pisemnych jako wyniku oceniania ustnych wypowiedzi uczniów, mogące prowadzić do zafałszowania przyjętych zasad, dotyczyły dwóch z trzech analizowanych przedmiotów, tj. matematyki oraz języka angielskiego (z tego ostatniego przedmiotu jednej z dwóch klas, których dokumentacja była objęta szczegółowym badaniem) i były tłumaczone niechęcią uczniów do odpowiadania na forum klasy. Wysoki stopień sformalizowania tak ustalonej oceny nie ograniczał indywidualnego podejścia do ucznia i przy wystawianiu śródrocznych i rocznych ocen nauczyciele korygowali liczbę punktów będących podstawą ich wystawienia, jeśli sytuacja pedagogiczna tego wymagała (np. uwzględnienie trudności uczniów lub wsparcie ich rozwoju). Natomiast ocenianie zachowania uczniów nie zawsze było prowadzone rzetelnie. Promowanie szczytnego celu, tj. zaangażowania uczniów w działania na rzecz Szkoły lub pomoc bezdomnym zwierzętom prowadziło do wdrożenia niewłaściwych praktyk polegających na ustaleniu najwyższej (wzorowej) oceny zachowania uczniom, którzy przynieśli do szkoły papier kserograficzny lub najwięcej karmy dla zwierząt. Jednocześnie nie zawsze nagradzano uczniów za inne działania pozytywne, wymienione w WZO takie jak nienaganna frekwencja lub praca w samorządzie klasowym.

Na lata szkolne objęte kontrolą Dyrektor opracowywała prawidłowe plany nadzoru, przedstawiała sprawozdania i wnioski z tego nadzoru, zawierające także rekomendacje związane z obszarem oceniania uczniów. Statut Szkoły określał sposób składania i rozpatrywania skarg i wniosków, jednak w Szkole nie założono ewidencji tych pism, wymaganej statutem. Stwierdzona nieprawidłowość związana z nieodpowiednią formą prawną uchwał, w tym dotyczących planów nadzoru pedagogicznego nie miała istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230.

⁴ W odniesieniu do większości przedmiotów system ten bazował na podziale ocen uzyskiwanych przez uczniów na sześć grup (za tzw. *duże sprawdziany*, kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe, aktywność na lekcji, prace dodatkowe) i przydzieleniu liczby punktów możliwej do zdobycia z każdej z wymienionych aktywności. Oceny z wychowania fizycznego wynikały z punktacji otrzymanej z tzw. *dużych i małych sprawdzianów*, postawy na lekcji, udziału w dodatkowych zajęciach obowiązkowych (do wyboru) oraz pozalekcyjnej działalności sportowej. Oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne ustalano w stopniach szkolnych (celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny) w relacji do sumy uśrednionych punktów ze wszystkich tych form oceniania (maksymalnie 100). Ocena zachowania wynikała także z sumy uzyskanych przez ucznia punktów za działania uznane za pozytywne i ewentualnego pomniejszenia tej liczby, jeśli uczeń postępował niezgodnie ze statutem.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Tworzenie i wdrażanie wewnątrzszkolnych systemów oceniania uczniów

Opis stanu faktycznego

1. W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 do Szkoły uczęszczało odpowiednio 548; 601 i 578 uczniów⁶ (w ramach 24; 25 i 26 oddziałów), zatrudniono odpowiednio 44; 44 i 55 nauczycieli, w tym 31 nauczycieli dyplomowanych. Odpowiednio dziewięciu, 10 i 13 uczniów było objętych kształceniem specjalnym; 74; 74 i 67 przedstawiło opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej dotyczące specyficznych trudności w uczeniu się; indywidualnym nauczaniem objęto odpowiednio jednego, jednego i trzech uczniów, a dla jednego ucznia zorganizowano zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze.

(akta kontroli str. 5)

2. W Szkole obowiązywał statut przyjęty uchwałą nr 5/2019/2020 Rady Pedagogicznej Szkoły z 12 września 2019 r.⁷ W VII rozdziale tego dokumentu zamieszczono szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów, o którym mowa w art. 44b ustawy o systemie oświaty, realizując wymóg zawarty w art. 98 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe⁸. Uchwałą Rady 6/2022/2023 z 20 października 2022 r. wprowadzono zmiany w statucie dotyczące m.in: monitoringu wizyjnego zainstalowanego w Szkole (§ 20 pkt 20 statutu); prowadzenia (w razie konieczności) nauczania zdalnego na platformie *Google Classroom*⁹ (§ 25 pkt 4) oraz utworzenia w Szkole stanowiska pedagoga specjalnego i psychologa (§ 50). Uchwała przyjmująca zmiany w statucie została podjęta przez Radę na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 6-9)

NIK zauważa, że przywołana podstawa prawna nie była prawidłowa, gdyż odnosiła się do zatwierdzania planów pracy szkoły lub placówki.

Dyrektor wyjaśniła: *przywołano art. 70 ust.1 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe przez pomyłkę. W przyszłości będziemy przywoływać art. 80 ust. 2 pkt 1 w powiązaniu z art. 82 ust. 2 tej ustawy.*

(akta kontroli str. 753)

W okresie objętym kontrolą nauczycielskie zespoły opracowały PZO (określone w Szkole jako *przedmiotowe systemy oceniania*) dla wszystkich przedmiotów, realizując wymóg zawarty w § 64 ust. 9 statutu.

(akta kontroli str.134-169)

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹⁰, Dyrektor opracowała zarządzenie dotyczące organizacji pracy w czasie zdalnego nauczania¹¹. Zgodnie z tym

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Według stanu na 30 września poszczególnych lat szkolnych.

⁷ W Szkole nie powołano rady szkoły. Zgodnie z art. 82 ust. 2 Prawa oświatowego, w szkołach, w których rada szkoły nie została powołana, jej zadania wykonuje rada pedagogiczna (dalej także Rada).

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.

⁹ To bezpłatna usługa internetowa dla szkół, opracowana przez Google, stosowana w procesie udostępniania plików między nauczycielami i uczniami w czasie nauki zdalnej.

¹⁰ Dz. U. poz. 493, ze zm.

¹¹ Zarządzeniem 6B/2019/2020 z 25 marca 2020 r. oraz późniejszymi 7/2019/2020 z 20 maja 2020 i 2/2020/2021 z 24 sierpnia 2020 r. w sprawie procedury zapewnienia bezpieczeństwa w Szkole w okresie pandemii COVID-19; 5/2020/2021 z 26 października 2020 r. w sprawie polecenia pracy zdalnej dla pracowników.

zarządzeniem, nauczyciele mieli możliwość ograniczenia liczby zadawanych prac domowych oraz dokonania weryfikacji dotychczas stosowanych programów nauczania w celu dostosowania ich do wybranej metody kształcenia na odległość. Zostali oni także zobowiązani do tego by oprócz tematu zajęć wpisywać w dzienniku zakres realizowanych treści programowych, a na zakończenie każdego tygodnia przekazywać dyrekcji Szkoły informację o sposobie realizacji zajęć oraz pojawiających się trudnościach. Dyrektor nie ustaliła oddzielnie sposobów monitorowania przez nauczycieli postępów uczniów, weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów, w tym również informowania uczniów lub rodziców o postępach uczenia w nauce i uzyskanych przez niego ocenach (co było wymagane § 1 ust. 10 ww. rozporządzenia), lecz zobowiązała nauczycieli do przedstawienia propozycji rozwiązania tych kwestii. Propozycje takie zostały przesłane i zaakceptowane. Uwzględniały one specyfikę nauczania wczesnoszkolnego (klasy I-III) oraz przedmiotów nauczanych w klasach wyższych. W Szkole stworzono możliwość wypożyczenia komputerów uczniom do domu.

(akta kontroli, str. 121-144)

Dyrektor wyjaśniła: *rok 2020/2021 był okresem częstych zmian decyzji władz nadrzędnych w kwestii sposobu nauczania ze względu na sytuację pandemiczną kraju. Od 1 września rozpoczęto nauczanie stacjonarne, które późną jesienią przerodziło się w nauczanie zdalne. W styczniu klasy I-III rozpoczęły nauczanie stacjonarne, a starsze klasy zdalne lub zamienne częściowo stacjonarne. Taka sytuacja utrudniała stworzenie jednolitych zasad organizacji zdalnego nauczania zawierających procedury oceniania i klasyfikowania uczniów. Lepiej było oferować uczniom to, co już znają, czyli dawny system oceniania. Pracownicy szkoły stosowali się do wytycznych GIS i MEN. Sytuację utrudniały zachorowania nauczycieli i dyrekcji.*

(akta kontroli str. 254)

Statut Szkoły był udostępniony na podmiotowej stronie Biuletynu Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Szkoły w zakładce *Dokumenty szkolne*¹².

W statucie (§ 64) określono cele oceniania wewnątrzszkolnego zgodne z art. 44b ust. 5 i 6 ustawy o systemie oświaty, wskazano także, że celem oceniania było *pobudzanie rozwoju umysłowego ucznia i rozwijanie poczucia odpowiedzialności za osobiste postępy oraz wdrażanie uczniów do systematycznej pracy i efektywnej samooceny.*

Zgodnie z § 64 ust. 10 statutu, w ramach oceniania szkolnego powinno się analizować poziom opanowania wiadomości i umiejętności ucznia wynikających z programów nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności przyjętych w Szkole jako priorytetowe, tj. *wiedzy i umiejętności niezbędnych do promowania do klasy wyższej oraz umiejętności komunikacyjnych.* Zgodnie z WZO, ocenie powinny podlegać także *umiejętności społeczne uczniów, w tym: umiejętność współpracy w grupie; odpowiedzialność; komunikacja interpersonalna, umiejętność rozwiązywania konfliktów oraz umiejętności i dyspozycje psychologiczne, do których zaliczono: poczucie własnej wartości, dawanie sobie rady w sytuacjach trudnych, samodyscyplina, aktywność, elastyczność.* Z kolei w innym miejscu statutu wskazano, że na ocenę nie powinny mieć wpływu postawy szkolne i cechy osobowościowe ucznia (§ 64 ust. 12).

Wątpliwości wynikające z ww. rozbieżności Dyrektor wyjaśniła następująco: *informacje zawarte w § 64 ust. 10, dotyczą oceniania szkolnego w dwóch obszarach: wiedzy zdobytej w ramach podstawy programowej oraz umiejętności (...), które uwzględniane są wyłącznie w ramach oceny z zachowania (...).*

(akta kontroli str. 253)

¹² <https://spbilcza.edu.pl/wp-content/uploads/2022/11/statut-2022.pdf> oraz <https://www.e-bip.org.pl/spbilcza/> (dostęp 28 marca 2023 r.)

Ogólne wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych rocznych ocen klasyfikacyjnych opisano poprzez wskazanie zakresu wymagań na poszczególne stopnie szkolne dotyczących: (1) posługiwania się i operowania nabytymi wiadomościami, (2) kultury przekazywania wiadomości, (3) zakresu i jakości wiadomości oraz (4) rozumienia materiału naukowego (§ 68 ust. 3 statutu). Wskazano, że szczegółowe wymagania w tym zakresie powinny zostać określone w PZO. Wymagania na ocenę celującą nie zostały ustalone prawidłowo, a w § 64 ust. 8 pkt 3 i 5 statutu niewłaściwie odwołano się do paragrafów statutu, w których powinna być określona skala ocen i stosowane w Szkole formy sprawdzania wiedzy i umiejętności, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Do podstawowych zasad oceniania zaliczono jawność oceny dla uczniów i ich rodziców, przy czym ustalono, że nauczyciel uzasadnia ocenę oraz udostępnia sprawdzone i ocenione prace oraz inną dokumentację dotyczącą oceniania na wniosek ucznia lub jego rodziców, jednak sposób tego uzasadnienia nie został w statucie wskazany wbrew art. 44e ust. 3 ustawy o systemie oświaty, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Statut wskazywał także sposoby ustalania bieżącej i śródrocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych w klasach IV-VIII poprzez określenie:

- form pracy ucznia podlegających ocenie, tj. (1) jednogodzinne obowiązkowe *duże sprawdziany* (w liczbie określonej w PZO, ale nie większej niż cztery w półroczu); (2) kartkówki; (3) odpowiedzi ustne i (4) prace domowe (formy nr 3 i nr 4 po minimum jednej w półroczu), (5) prace dodatkowe oraz (6) aktywność na zajęciach. Zgodnie z § 69 ust. 4 statutu każdej formie oceniania przedmiotowego (poza pracami dodatkowymi) powinna odpowiadać przynajmniej jedna ocena cząstkowa w dzienniku;
- punktacji za każdą z tych form, tj. (1) do 40 pkt za *duży sprawdzian*; (2) do 20 pkt za kartkówkę lub (3) odpowiedź ustną; (4) do 10 pkt za pracę domową; (5) do 5 pkt za pracę dodatkową oraz (6) do 5 pkt za aktywność. Za brak prac domowych nauczyciel mógł wpisać *punkty karne* (ujemne) ale nie więcej niż trzy, które można było *odrobić* wykonując dwie dodatkowe prace (otrzymując po 0,5 pkt za każdą). Z kolei za udział w konkursach przedmiotowych przysługiwała uczniom możliwość uzyskania dodatkowych punktów (do 5 pkt nie więcej jednak niż przewidziany limit 100 pkt);
- sposobu przeliczenia ww. punktów na oceny szkolne poprzez wyliczenie sumy średnich z określonych wcześniej form oceniania¹³, przy czym ocenę celującą mógł otrzymać uczeń, który uzyskał w sumie od 96 do 100 pkt; bardzo dobrą od 82 do 95 pkt; dobrą od 66 do 81 pkt; dostateczną od 45 do 65 pkt, dopuszczającą od 30 do 44 pkt, poniżej tego limitu uczniowi mogła być ustalona ocena niedostateczna. Wskazano także, że ocena sugerowana przez e-dziennik jest jedynie propozycją – ostateczną decyzję w sprawie oceny śródrocznej i rocznej podejmuje nauczyciel;
- w przypadku nieobecności ucznia na zapowiedzianych pracach pisemnych, miał on obowiązek poddania się tej formie oceniania w ciągu dwóch tygodni od powrotu do Szkoły, w przeciwnym przypadku nauczyciel mógł *w dowolnej formie sprawdzić opanowanie zaległego materiału*;

¹³ Przykładowo uczniowi, który uzyskał: (1) z dwóch sprawdzianów odpowiednio 40 i 30 pkt, zaliczano do oceny śródrocznej/rocznej średnią tj. 35 pkt; (2) z dwóch kartkówek 10 i 12 pkt – 11 pkt; (3) z trzech odpowiedzi ustnych 20, 10 i 15 pkt – 15 pkt; (4) z dwóch prac domowych np. 10 i 8 pkt – 9 pkt. Uzyskana suma punktów (70 pkt) mogła pozwolić na uzyskanie śródrocznej oceny dobrej (przy czym mogła być podwyższona jeśli uczeń uzyskał punkty za aktywność na zajęciach (do 5 pkt) lub prace dodatkowe (do 5 pkt) oraz punkty za udział w konkursach przedmiotowych albo obniżona jeśli uzyskał *punkty karne* za nieodrobione prace domowe).

- opisano procedurę poprawy prac pisemnych, przy czym stwierdzono, że uczeń może jeden raz podejść do poprawy (każdej) oceny ze sprawdzianu (§ 70 ust. 8 statutu), w innym miejscu WZO znalazł się zapis, że dotyczy to tylko oceny niedostatecznej lub dopuszczającej (§ 70 ust. 17), termin tej poprawy ustalono na dwa tygodnie od daty wystawienia oceny (§ 70 ust. 8) lub *jak najszybciej* w terminie określonym przez nauczyciela (§ 70 ust. 18), przy czym *nauczyciel mógł uznać ocenę poprawioną za ostateczną*. Nie wykluczono możliwości, by uczeń poprawiał oceny niedostateczne otrzymane z innych form sprawdzania wiadomości w terminach i na zasadach określonych przez nauczyciela (§ 70 ust. 19 i 20 statutu).

W sprawie niejasności dotyczących możliwości poprawy prac pisemnych Dyrektor stwierdziła: *podstawową rolą nauczyciela jest wsparcie ucznia, a więc umożliwienie mu również poprawy oceny wyższej niż niedostateczna czy dopuszczająca. Jeśli nauczyciel ma podstawy do podjęcia takiej decyzji (trudna sytuacja rodzinna, długotrwała choroba ucznia, patologia w rodzinie) to uczeń może podejść do poprawy [każdej] oceny.*

(akta kontroli str. 254)

Zgodnie z wymaganiami sformułowanymi w art. 44g ust. 1 i art. 44h ust. 6 ustawy o systemie oświaty, w statucie określono terminy i formy informowania ucznia i jego rodziców o przewidywanych dla niego rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, a także terminy ustalenia tych ocen, przy czym zostały one określone w relacji do (zaplanowanych) terminów klasyfikacyjnych zebrań Rady. Zgodnie z § 55 ust. 9 statutu, wychowawca miał obowiązek poinformować rodziców w formie pisemnej o przewidywanym stopniu niedostatecznym nie później niż miesiąc przed zakończeniem pierwszego półrocza i rocznych zajęć. Fakt ten, potwierdzony podpisem, powinien być odnotowany w e-dzienniku i w dokumentacji wychowawcy. W innym miejscu statutu (§ 73 ust. 2) wskazano dokładnie tryb tego powiadomienia obejmujący: zorganizowanie specjalnego spotkania z rodzicami, w sytuacji nieobecności rodzica na tym spotkaniu podejmowano kontakt telefoniczny z rodzicem lub przesyłano pismo oczekując potwierdzenia (w ostateczności wysyłano list polecony). Natomiast informacje o innych przewidywanych rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i zachowania powinny być przekazywane, zgodnie ze statutem, na 14 dni przed zebraniem Rady, poprzez wpis w dzienniku. Przyjęto także, że *rodzic może zażądać od wychowawcy pisemnego wykazu przewidywanych ocen rocznych*. Dyrektor uściśliła: *zapis w §73 ust 4 lit c i d statutu ma na celu skuteczne poinformowanie rodzica o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i zachowania. Chodzi tutaj o wyczerpanie wszystkich możliwości powiadamiania rodziców o sytuacji szkolnej dziecka.*

W statucie nie określono warunków i sposobu przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia co było wymagane art. 44b ust. 6 pkt 7 ustawy o systemie oświaty.

W statucie ustalono warunki i tryb uzyskania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania (§ 74 i § 75 statutu). Warunkiem ubiegania się o możliwość przystąpienia do sprawdzianu wiedzy i umiejętności, dającego możliwość podwyższenia przewidywanej oceny z zajęć edukacyjnych lub ustalenia wyższej oceny zachowania (po przeprowadzeniu konsultacji z nauczycielami i uczniami) – tylko o jeden stopień – było złożenie (przez ucznia lub jego rodziców) do Dyrektora umotywowanego wniosku w tej sprawie w terminie nie dłuższym niż siedem dni od uzyskania informacji o przewidywanej rocznej ocenie z zajęć edukacyjnych, ze wskazaniem zaistniałych okoliczności spośród następujących: (1) przy ocenianiu nie uwzględniono w pełni kryteriów ocen zawartych w PZO; (2) zaszyły dodatkowe

okoliczności lub zdarzenia uzasadniające zmianę oceny na wyższą; (3) podwyższenie oceny nie będzie miało negatywnego aspektu wychowawczego; (4) klasyfikacja roczna dokonana została niezgodnie z procedurami określonymi w WZO.

Zgodnie z § 68 ust. 2 statutu, nauczyciele na początku każdego roku szkolnego powinni poinformować uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o: wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania; sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

W statucie nieprawidłowo określono skład komisji do przeprowadzenia sprawdzianu wiadomości i umiejętności w trybie odwoławczym oraz komisji do ustalenia oceny zachowania, w przypadku wniesienia zastrzeżeń przez ucznia lub jego rodziców do tej oceny, o których mowa w art. 44n ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Nie określono także szczegółowej organizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, mimo że było to wymagane art. 125a ust. 7 Prawa oświatowego, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 83-111)

3. Zgodnie ze statutem Szkoły, PZO powinny zawierać: szczegółowe cele i zakresy oceniania wewnątrzszkolnego (§ 64 ust. 9 statutu), sposób udostępniania dokumentacji nauczania, o której mowa w art. 44e ust. 5 ustawy o systemie oświaty (§ 64 ust. 14 pkt 5); kryteria wymagań i szczegółowe zasady i procedury oceniania z poszczególnych przedmiotów (§ 66 ust. 1; § 69 ust. 22); szczegółowe zasady oceniania z wychowania fizycznego, techniki, muzyki i plastyki (§ 70 ust. 1) oraz liczbę obowiązkowych jednogodzinnych sprawdzianów (§ 69 ust. 2 pkt 1).

(akta kontroli str. 83-95)

Szczegółowym badaniem objęto PZO obowiązujące w okresie objętym kontrolą dotyczące następujących przedmiotów: fizyka, chemia, matematyka, język angielski oraz wychowanie fizyczne.

W PZO z języka angielskiego zamieszczono wymagania edukacyjne na poszczególne oceny, przy czym kryteria na ocenę celującą nie zostały określone prawidłowo; wskazano także kryteria i sposoby oceniania uczniów ze zdiagnozowaną dysleksją, posiadających aktualną opinię z poradni lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Przedstawione formy oceniania aktywności uczniów i ich punktacja była zgodna z WZO. Wprowadzono dodatkowy obowiązek systematycznego prowadzenia zeszytu, lecz sposób oceny realizacji tego obowiązku nie został określony. W PZO wskazano, że sprawdzian można poprawić, przy czym z oceny poprawianej i poprawionej wyliczana jest średnia, a jeśli poprawa ta nie powiedzie się – uczeń mógł stracić możliwość ponownego napisania innych prac w tym półroczu. Uczeń miał pozwolenie na dwukrotne zgłoszenie nieprzygotowania do zajęć w półroczu. W PZO nie określono, mimo wymagań zawartych w WZO, sposobu udostępniania sprawdzonych prac pisemnych oraz liczby tzw. dużych sprawdzianów w półroczu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 165-169)

W PZO z fizyki ustalono wymagania edukacyjne na poszczególne oceny, przy czym wymagania na ocenę celującą nie zostały określone prawidłowo. Wśród form aktywności uczniów podlegających ocenie wymieniono: prace klasowe, kartkówki, wypowiedzi ustne, pracę domową, pracę na lekcji oraz pracę w grupie, przy czym ocenianie uczniów z aktywności i pracy dodatkowej nie było obligatoryjne. Uczeń mógł zgłosić jedno nieprzygotowanie w półroczu. Poprawie mogły podlegać tylko sprawdziany ocenione na stopień niedostateczny lub dopuszczający. W PZO nie wskazano sposobu udostępniania sprawdzonych prac pisemnych oraz liczby

dużych sprawdzianów w półroczu, co opisano szerzej w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 148-153)

W PZO z chemii wskazano formy aktywności uczniów podlegające ocenie (sprawdzian, kartkówka, odpowiedzi ustne, prace domowe, prace dodatkowe i aktywność) oraz wymagania na poszczególne stopnie szkolne. Wskazano także możliwość zgłoszenia nieprzygotowania przez uczniów (jeden raz lub dwa razy w półroczu w zależności od liczby godzin zajęć), możliwość udostępnienia sprawdzonych prac rodzicom (na ich prośbę) oraz uczniom podczas omawiania ich na zajęciach. Nie wskazano liczby obowiązkowych sprawdzianów, co było wymagane statutem.

(akta kontroli str. 145-147)

W PZO z matematyki wskazano wymagania edukacyjne na poszczególne oceny, przy czym wymagania na stopień celujący nie zostały określone prawidłowo, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W dokumencie tym ustalono w sposób szczegółowy sposoby udostępniania sprawdzonych prac pisemnych, tj. sprawdziany przekazywane były uczniom do domu w celu przedstawienia ich i podpisania przez rodziców zaś sprawdzone kartkówki powinny być wklejone do zeszytu.

(akta kontroli str. 154-164)

Zgodnie z § 70 ust. 1 statutu, w PZO z wychowania fizycznego określono zasady oceniania uczniów, odmiennie od zasad oceniania z innych przedmiotów. Uczniowie otrzymywali oceny z tzw. *dużych sprawdzianów* (za które można było otrzymać do 20 pkt) – przy czym maksymalnie mogły być przeprowadzane trzy sprawdziany w trakcie półrocza oraz *małych sprawdzianów* (do 10 pkt). Oceniano także postawę na lekcji wychowania fizycznego w każdym miesiącu nauki (po pięć ocen w półroczu), ocena ta obejmowała ocenę frekwencji i aktywności¹⁴ (do 5 pkt z każdej z tych form). Analizowano udział uczniów w zajęciach fakultatywnych (do 10 pkt) oraz aktywność pozaszkolną, tj. udział w zawodach, szkolnym klubie sportowym, pracę na rzecz sportu (do 10 pkt). Zgodnie z PZO uczeń powinien otrzymać co najmniej pięć ocen w półroczu, przy czym można było poprawić każdą ocenę (z wyjątkiem bardzo dobrej). Ustalenie oceny śródrocznej i rocznej polegało na: ustaleniu średniej liczby punktów z *małych i dużych sprawdzianów*, ustaleniu liczby punktów za postawę na lekcji, za zajęcia obowiązkowe do wyboru oraz za działalność sportową pozalekcyjną. Otrzymana suma punktów pozwalała na ustalenie oceny śródrocznej i rocznej zgodnie z kryteriami zawartymi w § 68 ust 5 statutu¹⁵.

(akta kontroli str. 134-144)

W PZO z wychowania fizycznego ustalono wymagania edukacyjne na poszczególne oceny, przy czym wymagania na ocenę celującą nie zostały określone zgodnie z przepisami oświatowymi, gdyż wskazano wymóg, posiadania przez ucznia wiedzy i umiejętności wykraczających poza program nauczania przedmiotu, przy czym jak wyjaśniono sformułowanie takie wiązało się z przyjęciem *aktywności pozalekcyjnej uczniów* jako jednego ze składników uwzględnianych w ustaleniu oceny śródrocznej i rocznej. Nauczyciel wychowania fizycznego wyjaśnił także: *w naszej szkole aspekt aktywności pozalekcyjnej nie może być traktowany jako wymóg wykraczający poza program przedmiotu wychowanie fizyczne, a jest jedną ze składowych uzyskania*

¹⁴ Za brak stroju na pojedynczej godzinie przyznane mogły być uczniom punkty ujemne (maksymalnie pięć, następnie punkty odliczane były z oceny za aktywność). Jeśli uczeń nie ćwiczył na lekcji z powodu usprawiedliwionego przez rodziców – za każde pięć godzin można było obniżyć ocenę o jeden punkt.

¹⁵ Przykładowo uczeń, który otrzymał z dwóch dużych sprawdzianów 20 pkt i 10 pkt (średnio 15 pkt); z dwóch małych po 8 pkt (średnio 8 pkt), pięć adnotacji dotyczących postawy na zajęciach po 10 pkt (razem 50 pkt), ocenę z zajęć fakultatywnych 8 pkt i 2 pkt za aktywność pozaszkolną otrzymał w sumie 83 pkt i mógł uzyskać ocenę śródroczną bardzo dobry.

najwyższej oceny, oceny „mistrzowskiej” (albowiem z istoty oceny celującej wynika, że ocena celująca nie może to być oceną po prostu za nic) czyli oceny celującej. Wątpliwości może budzić również brak enumeratywnej listy działań, za które się otrzymuje punkty dodatkowe – ale takie ujęcie w naszej szkole katalogu działań w zakresie aktywności pozalekcyjnej zwiększa kreatywność uczniów w zakresie szeroko pojętej kultury fizycznej. I co jest bardzo ważne: w naszej szkole ten system się sprawdza bardzo dobrze o czym świadczą dwa wskaźniki: nikła absencja na lekcjach wychowania fizycznego (czyli bardzo mała ilość osób niećwiczących) oraz wysoka średnia ocen z wychowania fizycznego, w tym duża ilość ocen celujących.

(akta kontroli str. 307-308)

Powyższe wyjaśnienia mogą zostać uznane za uzasadnione, gdyż potwierdza je powszechność wykorzystania oceny celującej w klasyfikacji uczniów z tego przedmiotu (co szerzej opisano w II obszarze *Wystąpienia pokontrolnego*). NIK stwierdza jednak, że należy doprecyzować brzmienie wymagań edukacyjnych na ocenę celującą z wychowania fizycznego, tak by wyeliminować potencjalną niezgodność z art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty.

4. W statucie określono warunki i sposoby ustalania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych zachowania uczniów, przy uwzględnieniu obszarów wskazanych w § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych¹⁶.

W § 72 ust. 2 statutu, zobowiązano wychowawców, by na początku każdego roku szkolnego poinformowali uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o warunkach i sposobie oraz o kryteriach oceniania zachowania, warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania oraz o skutkach ustalenia uczniowi nagannej rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania. W statucie wskazano, że Rada może zdecydować o niepromowaniu ucznia, któremu ustalono ocenę naganną zachowania, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Szkole przyjęto punktowy system oceniania zachowania uczniów, zgodnie z którym uczniowie otrzymywali na początku półrocza *kredyt* 140 pkt (odpowiadało to ocenie dobrej) i mogli otrzymywać punkty dodatnie za m.in.:

- a) udział w konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych (od 3-70 pkt w zależności od zakresu tych konkursów i zawodów);
- b) inną aktywność, do której zaliczono m.in. udział w konkursach szkolnych (10-20 pkt); prace na rzecz klasy, szkoły lub środowiska (5-15 pkt); pomoc kolegom w nauce (10 pkt), kulturę osobistą (15 pkt); funkcję pełnioną w klasie, przygotowanie szkolnych uroczystości (do 20 pkt); punktualność, nienaganną frekwencję, stosunek do obowiązków szkolnych (do 15 pkt), udział w akcjach charytatywnych i na rzecz środowiska (do 10 pkt).

Opracowano także wykaz sytuacji, które wpływały na obniżenie oceny zachowania poprzez przydzielenie *punktów ujemnych* (np. 5 pkt za przeszkadzanie na lekcjach lub spóźnianie się na zajęcia, od 5 do 10 pkt za wygląd i strój niegodny ucznia; 30 pkt za wagary lub nieusprawiedliwienie nieobecności; 50 pkt za palenie papierosów). Uwzględniono także możliwość rozpatrywania przez wychowawców indywidualnych sytuacji, które nie były uwzględnione w wykazach zachowań negatywnych przedstawionych w statucie oraz do rozpatrywania zgłaszanych zastrzeżeń w tym zakresie. Uczeń, który uzyskał powyżej 40 punktów ujemnych mógł podlegać dodatkowej karze (upomnienie lub nagana wychowawcy; upomnienie lub nagana dyrektora), a przy większych przewinieniach (minus 150-200 pkt) wychowawca mógł wnioskować o przeniesienie ucznia do równoległej klasy, uwzględniono także

¹⁶ Dz. U. poz. 373, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie oceniania.

możliwość wystąpienia o karne przeniesienie do innej szkoły. W statucie ustalono progi punktowe uprawniające do otrzymania wzorowej oceny zachowania (200 pkt i więcej); bardzo dobrej (od 170 do 199 pkt); dobrej (od 140 do 169 pkt); poprawnej (od 110 do 139 pkt); nieodpowiedniej (od 80 do 109 pkt) i nagannej (poniżej 80 pkt). Zgodnie z § 72 ust. 4 z statutu, wychowawca klasy ustalał śródroczną i roczną ocenę zachowania ucznia na podstawie: własnych obserwacji; samooceny ucznia; opinii klasy; informacji o zachowaniu ucznia zamieszczonych w zgromadzonej dokumentacji, opinii nauczycieli uczących oraz opinii pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły (jeżeli zgłaszają zastrzeżenia). W dokumencie tym nie określono sposobu pozyskiwania i dokumentowania ww. opinii.

W § 75 statutu określono tryb postępowania w sytuacji, gdy uczeń lub jego rodzice chcieli ubiegać się o wyższą ocenę zachowania niż zaproponowana, przy czym wskazano, że ocena ta może być podwyższona w przypadku zaistnienia nowych okoliczności świadczących o pozytywnym zachowaniu ucznia (osiągnięciach, pracy społecznej na rzecz środowiska itp.); pozytywnej opinii samorządu klasowego, nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły; otrzymania pochwały dyrektora szkoły lub otrzymania pochwały poza szkołą. Ostateczną decyzję w tej sprawie powinien podejmować wychowawca po konsultacji z nauczycielami i uczniami.

(akta kontroli str. 68-103)

Zgodnie z art. 99 Prawa oświatowego, w statucie Szkoły (§ 60 ust. 2) określono obowiązki ucznia uwzględniające: aktywne uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych i systematyczne zdobywanie wiedzy, wykorzystywanie w pełni czasu przeznaczanego na naukę, pracę nad poszerzaniem swojej wiedzy i umiejętności, systematyczne przygotowywanie się do zajęć; dopełnianie obowiązku uzupełniania usprawiedliwienia nieobecności od rodzica (prawnego opiekuna) w ciągu tygodnia od powrotu do Szkoły; dbanie o dobre imię Szkoły, kultywowanie i wzbogacanie jej tradycji; przestrzeganie zasad kultury współżycia społecznego; wywiązywanie się z obowiązków dyżurnego klasowego; właściwe zachowanie oraz okazywanie szacunku kolegom, nauczycielom, pracownikom Szkoły poprzez społecznie akceptowane formy; przestrzeganie obowiązujących zaleceń i zarządzeń Dyrektora, Rady oraz ustaleń Samorządu Uczniowskiego; dbanie o odpowiedni wygląd oraz przestrzeganie zakazu korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych podczas trwania lekcji (w § 23 statutu określono zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych¹⁷).

W § 61 i § 62 statutu określono zasady nagradzania i karania uczniów oraz sposób odwołania się od otrzymanej kary. Uczniowie mogli być nagradzani poprzez: udzielanie pochwał przez wychowawcę lub dyrektora szkoły, dyplomami, nagrodami rzeczowymi. Kary mogły dotyczyć wyżej opisanych sytuacji związanych z ocenianiem zachowania (upomnienia i nagany wychowawcy lub dyrektora), a także obejmować pozbawienie pełnionych w klasie funkcji, zakaz udziału w imprezach i wycieczkach szkolnych (z wyjątkiem imprez i wycieczek programowych) oraz zakaz posiadania przez ucznia telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych na terenie Szkoły.

(akta kontroli, str. 80-83)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹⁷ Uczniowie mogli korzystać z w/w urządzeń wyłącznie w celu pilnego kontaktu z rodzicem lub opiekunem (tylko na przerwach), a w czasie lekcji jedynie za zgodą nauczyciela prowadzącego, w Szkole nie wolno było filmować ani nagrywać nauczycieli, innych pracowników oraz kolegów bez ich wiedzy i zgody, a także nagrywać przebiegu lekcji bez zgody nauczyciela prowadzącego zarówno przy pomocy telefonu jak i dyktafonu czy innego urządzenia nagrywającego. Jeśli uczeń łamał te zakazy telefon mógł być zdeponowany u Dyrektora, natomiast w sytuacji, gdy powtarzała się taka sytuacja (po raz trzeci), wydawano zakaz przynoszenia telefonu do szkoły, przy czym w uzasadnionych sytuacjach uczeń mógł kontaktować się z rodzicami poprzez sekretariat szkoły.

1. Statut Szkoły nie zawierał niektórych postanowień dotyczących oceniania wewnątrzszkolnego, wymaganych przepisami oświatowymi, a trzy zapisy nie zostały sporządzone rzetelnie. Analiza WZO wykazała bowiem, że:

a) w § 68 ust. 3 pkt 3 statutu nieprawidłowo wskazano, że otrzymanie stopnia celujący wymaga (w zakresie ustalenia zakresu i jakości wiadomości), *by uczeń wykazał się wiadomościami i umiejętnościami ściśle naukowymi, a ich zakres powinien być szerszy niż wymagania programowe*, mimo że zgodnie z art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania, co oznacza, że wykazanie się przez ucznia wiedzą wykraczającą poza program nauczania nie może być elementem koniecznym do uzyskania oceny celującej.

Dyrektor wyjaśniła: *sformułowanie „zakres wiadomości i umiejętności powinien być szerszy niż wymagania programowe” jest rozumiany jako posiadanie przez ucznia wiedzy o treściach uzupełniających znajdujących się w podstawie programowej kształcenia ogólnego (np. lektury dodatkowe z języka angielskiego, polskiego; złożone działania matematyczne lub integrowanie nauczania przedmiotów ścisłych z językowymi).*

(akta kontroli str. 253)

Wyjaśnienia te nie mogą być uwzględnione, gdyż zgodnie z art. 22a ust. 4 ustawy o systemie oświaty, programy nauczania danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego mogą obejmować treści nauczania wykraczające poza zakres ustalony dla nich w podstawie programowej kształcenia ogólnego, jednak zapis statutu wskazuje na wymóg wykazania się przez ucznia wiadomościami ściśle naukowymi spoza programu nauczania.

b) w § 76 ust. 5 i 6 statutu nieprawidłowo określono skład komisji do przeprowadzenia sprawdzianu wiadomości i umiejętności w trybie odwoławczym oraz komisji do ustalenia oceny zachowania, w przypadku wniesienia zastrzeżeń przez ucznia lub jego rodziców do tej oceny, o których mowa w art. 44n ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z § 17 ust. 7 rozporządzenia w sprawie oceniania w skład komisji do ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania powinni być włączeni, oprócz osób wskazanych w statucie, także psycholog i pedagog szkolny oraz nauczyciel uczący w danym oddziale (nie jak wskazano – w Szkole) i rezygnacja tego nauczyciela z pracy w komisji nie jest przewidziana przepisami. Natomiast nauczyciel uczący przedmiotu, od oceny z którego się odwołano może zrezygnować z pracy komisji, o której mowa w § 76 ust. 5 pkt 1 statutu, zgodnie z § 17 ust. 8 ww. rozporządzenia, czego w statucie nie przewidziano.

Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora wynikało, że zostaną wniesione do statutu odpowiednie zmiany, zgodne z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 254)

c) nie zostały ustalone warunki i sposoby przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia, mimo że jest wymagane art. 44b ust. 6 pkt 7 ustawy o systemie oświaty;

Dyrektor wyjaśniła: *warunki i sposoby przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia nie zostały zapisane w statucie. Są one jednak już zwyczajowo z powodzeniem używane od momentu wprowadzenia e-dziennika, który pozwala na natychmiastowy wgląd rodzica w sytuację szkolną ucznia. Poza*

tym wychowawcy często korespondują z rodzicami drogą elektroniczną- poprzez e-mail, telefon komórkowy. Nauczyciel jest dostępny w szkole dla rodziców i uczniów ramach konsultacji oraz comiesięcznych spotkań z rodzicami.

(akta kontroli str. 254)

d) nie określono sposobu uzasadnienia przez nauczycieli wystawionych ocen wbrew art. 44e ust. 3 ustawy o systemie oświaty, który stanowi, że nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły. W § 64 ust. 14 pkt 2 statutu stwierdzono, że *nauczyciel uzasadnia swoją ocenę na wniosek ucznia lub jego rodziców.*

NIK stwierdza, że wymóg wnioskowania przez rodziców/uczniów o uzasadnienie oceny nie znajduje uzasadnienia w przepisach oświatowych, był on natomiast uwzględniony w nieobowiązującym już § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych¹⁸.

Z wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora wynikało m.in., że w statucie nie określono właściwie sposobu uzasadnienia ocen.

(akta kontroli str. 254)

e) nie określono sposobu udostępniania sprawdzonych i ocenionych prac uczniów oraz innej dokumentacji związanej z klasyfikowaniem, wbrew art. 44e ust. 7 ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym sposób udostępniania ww. dokumentacji określa statut szkoły. W § 64 ust. 14 pkt 3 statutu stwierdzono, że *na wniosek ucznia lub jego rodziców sprawdzone i ocenione prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom.*

Dyrektor wyjaśniła: *sposób udostępniania sprawdzonych i ocenionych prac uczniów zależy indywidualnie od nauczyciela przedmiotu. Informacja o dostępności prac jest przekazana ustnie uczniom przez nauczycieli.*

(akta kontroli str. 254)

Wyjaśnienia te nie mogą być uwzględnione, wobec jednoznacznej treści wskazanego wyżej przepisu ustawy o systemie oświaty.

f) w § 72 ust. 20 statutu nieprawidłowo przyjęto, że Rada może podjąć uchwałę o niepromowaniu do klasy programowo wyższej lub nieukończeniu Szkoły przez ucznia, któremu po raz drugi z rzędu ustalono naganną roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania, mimo że zgodnie z art. 44f ust. 9 ustawy o systemie oświaty, ocena klasyfikacyjna zachowania nie ma wpływu na oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych oraz promocję do klasy programowo wyższej lub ukończenie szkoły;

Dyrektor wyjaśniła: *zapis (...) należy usunąć ze statutu, gdyż (...) został zapisany na podstawie już nieistniejących przepisów. W wymienionych latach szkolnych [lata objęte kontrolą] (także wcześniej) nie zdarzyły się sytuacje, by Rada Pedagogiczna rozważała przepisy dotyczące niepromowania ucznia. Nie wystąpiły także argumenty za przeniesieniem ucznia do innej szkoły.*

(akta kontroli str. 255)

g) w statucie obowiązującym od roku szkolnego 2022/2023, wbrew art. 125a ust. 7 Prawa oświatowego, nie określono szczegółowej organizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;

Dyrektor wyjaśniła: *w Statucie nie uwzględniono zapisów na podst. art. 125a ust 7 Prawa oświatowego, gdyż mówi o tym przepis nadrzędny (PO), ale zamierzamy wprowadzić te zmiany w najbliższym czasie do Statutu.*

(akta kontroli str. 723)

¹⁸ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

h) statut zawierał nieaktualne odniesienia, gdyż w trakcie pracy nad zmianami statutu wprowadzając zmienioną numerację paragrafów nie zaktualizowano tych numerów przy określaniu odwołań (w konsekwencji niektóre przepisy odwoływały się do postanowień, które nie dotyczyły regulowanych spraw), np. w § 64 ust. 8 pkt 3 i 5 statutu wskazano, że ustalanie rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, według skali, o której mowa w § 12 ust. 2 i § 13 ust. 3 rozporządzenia oraz w § 67 i § 71 podczas gdy we wskazanych zapisach nie można było odnaleźć tych ustaleń.

Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora wynika, że były to pomyłki redakcyjne, które zostaną poprawione.

(akta kontroli str. 83-111, 253)

2. Przedmiotowe Zasady Oceniania z trzech przedmiotów nie zostały opracowane rzetelnie, gdyż:

a) w PZO z języka angielskiego w ramach wymagań na stopień celujący wskazano, niezgodnie z przepisami oświatowymi, wymóg dysponowania przez ucznia zakresem czynnego słownictwa, wykraczającego poza podstawę programową. Ocenę celującą mógł zdobyć uczeń, który zajął pierwsze miejsca w szkolnych konkursach języka angielskiego lub brał udział w ogólnopolskim konkursie i zdobył znaczną liczbę punktów;

(akta kontroli, str. 165-169)

b) wymóg wykazania się wiedzą wykraczającą poza program nauczania na ocenę celującą zawarto także w PZO z fizyki w których ustalono, że jeśli uczeń posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania danej klasy może otrzymać taką ocenę;

(akta kontroli, str. 134-144; 148-153)

c) w PZO z matematyki wskazano, że otrzymanie stopnia celujący wymaga by uczeń rozwiązywał zadania wykraczające poza program nauczania danej klasy;

(akta kontroli, str. 164-179)

Określenie wymagań edukacyjnych na ocenę celujący z uwzględnieniem treści spoza programu nauczania i uzależnienie ich wystawienia od sukcesów w konkursach nie było zgodne art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, gdzie wyznacznikiem oceniania powinny być wymagania zawarte w podstawie programowej lub wynikające z programów nauczania przyjętych w Szkole.

Nauczycielka fizyki stwierdziła, że zostaną dokonane zmiany w zakresie wymagań na ocenę celujący, w którym zostanie uwzględnione pełne opanowanie materiału programowego.

(akta kontroli str. 280)

Z wyjaśnień uzyskanych od nauczycielki języka angielskiego wynika, że sformułowanie użyte w PZO tj. *„zakres wiadomości i umiejętności powinien być szerszy niż wymagania programowe”* jest rozumiany jako posiadanie przez ucznia wiedzy o treściach uzupełniających znajdujących się w podstawie programowej kształcenia ogólnego. (np. lektury dodatkowe z języka angielskiego, polskiego; złożone działania matematyczne lub integrowanie nauczania przedmiotów ścisłych z językowymi). *Ponieważ rzeczywiście jest on nieodpowiednio sformułowany zostanie zmieniony.*

(akta kontroli str. 280)

Nauczycielka matematyki nie wyjaśniła przyczyn takiego zapisu w PZO. stwierdziła: *wykazanie się przez ucznia wiedzą wykraczającą poza program nie jest elementem koniecznym do otrzymania oceny celującej. Ocena celująca może być wystawiona i wynika z systemu punktowego.*

(akta kontroli str. 283)

NIK stwierdza, że system punktowy przyjęty w WZO dotyczy ustalenia ocen bieżących śródrocznych i rocznych (także z matematyki), natomiast wymagania edukacyjne, o których mowa w art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty powinny być wykorzystywane w konstruowaniu *dużych sprawdzianów* w bieżącym ocenianiu poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności;

d) w PZO z języka angielskiego, chemii nie określono liczby tzw. dużych sprawdzianów, mimo wymogu określonego w § 69 ust. 2 pkt 1 statutu.

Nauczyciele wyjaśnili: Liczba dużych sprawdzianów [z języka angielskiego i chemii] jest określana ustnie lub w formie notatki w zeszytach ucznia podczas lekcji organizacyjnej, gdyż jest zależna od wielu czynników.

(akta kontroli str. 281,305)

e) w PZO z języka angielskiego, fizyki, chemii nie określono sposobu udostępniania uczniom i ich rodzicom sprawdzonych prac pisemnych uczniów mimo wymogu zawartego w § 64 ust. 14 pkt 5 statutu.

Nauczyciele wyjaśnili: W PSO z języka angielskiego nie określono sposobu udostępniania sprawdzonych prac pisemnych, gdyż nauczyciele uczący tego przedmiotu postępują zgodnie z zasadami ogólnie przyjętymi w szkole, tj. uczniowie i ich rodzice/opiekunowie mają do nich wgląd w szkole podczas spotkań z rodzicami lub dyżurów nauczycieli. Jeżeli są to autorskie testy nauczycieli uczniowie mogą zabrać prace do domu. Nie jest to możliwe, jeżeli nauczyciel korzysta z testów przygotowanych przez wydawnictwo, gdyż są one objęte prawami autorskimi. Informacja ta jest przekazywana ustnie uczniom podczas lekcji organizacyjnej we wrześniu.

(akta kontroli str. 281)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole określono wewnętrzne zasady oceniania oraz wypracowano procedury oceniania mające na celu zobiektywizowanie oceny ucznia poprzez wykorzystanie systemu punktowego zarówno przy ocenie postępów edukacyjnych jak i zachowania uczniów. Zasady te i procedury ich realizacji przedstawiono w sposób czytelny w statucie Szkoły oraz PZO. Jednak przy opracowywaniu tych dokumentów pominięto niektóre ustalenia wymagane przepisami oświatowymi lub przedstawiono je niewłaściwie.

OBSZAR

2. Realizacja i dokumentowanie procesu oceniania uczniów

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 uczniowie dwóch klas, których dokumentacja była objęta szczegółowym badaniem¹⁹ zostali poinformowani na pierwszych zajęciach z analizowanych przedmiotów, tj. matematyki, chemii, języka angielskiego i wychowania fizycznego o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego programu nauczania oraz o sposobach sprawdzania tych osiągnięć, zawartych w PZO²⁰. Rodzice/prawni opiekunowie zostali zapoznani z ww. informacjami na pierwszych zebraniach²¹.

¹⁹ Proces oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów był analizowany w odniesieniu do dwóch zespołów klasowych, tj. klasy C, która w latach szkolnych 2020/2021 do 2022/2023 była kolejno klasą VIC, VIIC i VIIC oraz klasy A, która ukończyła naukę w roku szkolnym 2021/2022 (w roku szkolnym 2020/2021 była klasą VIIA)

²⁰ Na lekcjach w dniach 2 i 6 września 2021 r. oraz 2, 5 i 6 września 2022 r.

²¹ Zorganizowanych odpowiednio 8 września 2021 r. i 13 września 2022 r.

(akta kontroli str. 200-206, 304)

Analiza realizacji WZO i PZO z chemii w odniesieniu do dwóch klas, których dokumentacja była objęta szczegółową analizą wskazała, że każdy uczeń otrzymał co najmniej jedną ocenę z *dużego sprawdzianu*, kartkówki, odpowiedzi ustnej, pracy domowej i aktywności, a od 19% do 75% uczniów wykonało także prace dodatkowe uzyskując za nie od 1 do 5 pkt. Uczniom wystawiono od 6 do 10 ocen cząstkowych w półroczu. Jeden uczeń z klasy A otrzymał w II półroczu roku szkolnego 2021/2022 o jedną ocenę więcej z *dużego sprawdzianu* niż inni uczniowie.

(akta kontroli str. 249-252, 304-305)

Nauczycielka chemii wyjaśniła: *uczeń otrzymał 3 oceny ze sprawdzianu (...) dlatego, iż daje możliwość zgłoszenia się uczniowi do dodatkowego sprawdzianu, jeśli sytuacja punktowa nie pozwala im uzyskać wyższej oceny (...) taką możliwość otrzymał również każdy uczeń (...).*

(akta kontroli str. 306)

W e-dzienniku widoczne były zarówno punkty uzyskane z poszczególnych form aktywności i jak przypisane im oceny, w tym poprawione, które traktowane były jako ostateczne (dostępne były obydwie oceny i daty ich wystawienia). System obliczał średnią punktów z poszczególnych form aktywności i proponował ocenę śródroczną za I półrocze i II półrocze (o ostatecznej ocenie decydował nauczyciel), a oprócz tego wskazywał średnią roczną i propozycję oceny rocznej (wyliczoną zgodnie z tabelą zawartą w § 68 ust. 5 statutu), np. ocena za I półrocze dobry (71 pkt), ocena za II półrocze dobry (70 pkt) i wynikająca stąd ocena roczna dobry (71 pkt)²². W archiwum e-dziennika za lata szkolne 2020/2021-2021/2022 dostępne były tylko daty wystawienia ostatecznych ocen śródrocznych. W roku szkolnym 2021/2022 oceny za II półrocze w klasie C wystawiono 2 czerwca 2022 r. i były to zarówno oceny pozytywne jak i negatywne (co dotyczyło trojga uczniów), w klasie A – 29 maja 2022 r.²³. Nauczycielka wyjaśniła: *żaden z uczniów nie był zagrożony stopniem niedostatecznym na koniec roku szkolnego, gdyż ocena roczna to suma punktów z pierwszego półrocza i drugiego dzielona na 2 (...).*

W kwestii czytelności wyżej opisanych zasad oceniania dla uczniów i ich rodziców Nauczycielka stwierdziła, że nie przypomina sobie sytuacji by rodzice uczniów/uczniowie zgłaszali w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 wątpliwości, obawy dotyczące stosowanego w Szkole systemu punktów i ocen, informowania za pomocą e-dziennika o postępach edukacyjnych uczniów oraz o ocenach śródrocznych i końcoworocznych.

Prawie wszystkie oceny/punkty wynikały z sum wyliczonych przez e-dziennik. W przypadku dwóch uczniów w roku szkolnym 2022/2023 i czterech w roku szkolnym 2021/2022 nauczycielka skorygowała te wyliczenia poprzez dodanie od jednego do sześciu punktów do wskazanych przez e-dziennik sum. W klasach A i C dotyczyło to uczniów, którym ustalono następujące sumy: (1) 82 zamiast wynikających z obliczeń 80 pkt; (2) 97 pkt zamiast 95 pkt; (3) 98 pkt zamiast 97 pkt; (4) 32 pkt zamiast 26 pkt; (5) 31 pkt zamiast 27 oraz (6) 72 pkt zamiast 69 pkt. Podwyższenie liczby pkt pozwoliło na wystawienie wyższych ocen śródrocznych /rocznych (w tym dwóm uczniom ocen pozytywnych).

Nauczycielka wyjaśniła: *ostateczną decyzję w sprawie oceny podejmuje nauczyciel uczący przedmiotu w danej klasie i zgodnie z nim nauczyciel uczący może przyznać dodatkowe punkty do oceny końcowej, zawsze zgodnie z zasadą „na korzyść ucznia”.*

Analiza wybranych sytuacji oceniania uczniów z chemii w klasie C w I półroczu roku szkolnego 2022/2023 wskazała, że przyjęty w Szkole WZO pozwalał na wystawienie

²² W trakcie II półrocza roku szkolnego nauczyciel widział ocenę z I półrocza oraz bieżącą sumę uzyskanych przez ucznia dotychczas punktów w II półroczu.

²³ Termin klasyfikacyjnego zebrania Rady wyznaczono na 14 czerwca 2022 r. (

oceny pozytywnej uczniom, którzy uzyskali tylko oceny niedostateczne z podstawowych form oceniania, a śródroczna ocena celująca nie musiała wynikać z uzyskania przez ucznia oceny celującej ze sprawdzianów lub innych form oceniania aktywności w trakcie półrocza. Potwierdzają to następujące przykłady:

- ocenę dopuszczającą ustalono uczniowi, który uzyskał minimalną liczbę 30 pkt wymaganych na ten stopień, przy czym jedyną ocenę pozytywną uzyskał z pracy domowej (bardzo dobry – 10 pkt), a zarówno odpowiedź ustna, kartkówka jak i *duży sprawdzian* ocenione były na niedostateczny;
- ocenę celującą ustalono uczniowi, który uzyskał wymagane 97 pkt, przy czym uzyskał on tylko bardzo dobre oceny cząstkowe (z wysoką punktacją).

Na pytanie, czy WZO w przypadku tych uczniów zadziałał poprawnie nauczycielka stwierdziła: *oceny te zostały wstawione zgodnie z WZO.*

(akta kontroli str. 249-252, 304-305)

Analiza procesu oceniania z matematyki w wybranych klasach wskazała, że uczniowie otrzymali po dwie oceny z *dużych sprawdzianów* i kartkówek, co najmniej jedną ocenę z pracy domowej (od 18% do 88% uczniów otrzymało po dwie oceny), większość uczniów uzyskała także ocenę z aktywności, a od 42% do 83% uczniów wykonało prace dodatkowe uzyskując za nie od 1 do 5 pkt. Uczniom wystawiono od 8 do 11 ocen cząstkowych w półroczu. Co do zasady, oceny z poprawianych przez uczniów prac pisemnych były zapisywane obok poprzednich ocen, w efekcie przy wyliczeniu średnich brane były pod uwagę punkty uzyskane z tych dwóch prac (zgodnie z zasadą przyjętą w PZO). Zapisy w e-dzienniku wskazywały także na możliwość *nadpisywania* ocen za sprawdziany w ramach ich poprawy, sytuacja taka dotyczyła np. ocen ośmiu uczniów klasy C w II półroczu w roku szkolnym 2021/2022. Nauczyciel wyjaśnił: *po oddaniu sprawdzonych prac, okazało się, że nie uwzględniłam obliczeń, za które uczniowie powinni otrzymać dodatkowe punkty. Punkty dodałam i stało się to tego samego dnia (...) u dwóch kolejnych uczniów doszło do pomyłki albo mojej, albo systemowej (...).*

Uczniowie z klas A i C mieli wpisane w I i II półroczu roku szkolnego 2021/2022 po jednej ocenie z *odpowiedzi ustnej* z matematyki, mimo że oceny te były wystawione głównie na podstawie prac pisemnych. Uczniowie klasy A „odpowiadali” 28 października 2021 r. (w rubryce *odpowiedź ustna* zanotowano w tych dniach odpowiedzi 23 uczniów, tj. prawie 100% klasy)²⁴ i 15 marca 2022 r. (zanotowano *odpowiedź ustną* 24 uczniów, tj. 100 % klasy)²⁵. Podobna sytuacja dotyczyła klasy C (100% klasy uzyskało oceny z *odpowiedzi ustnej* w dniu 7 grudnia 2021 r. i 16 marca 2022 r., przy czym odpowiednio dwóm i jednemu uczniowi wystawiono także oceny z inną datą). Nauczycielka matematyki wpisywała oceny z prac pisemnych jako wynik oceniania *odpowiedzi ustnej*, mimo że zgodnie z § 69 ust. 4 statutu każdej formie oceniania przedmiotowego w ustalonym przez nauczycieli przedmiotu zakresie powinna odpowiadać przynajmniej jedna ocena cząstkowa w dzienniku, a w przypadku niepoddania się przez ucznia danej formie sprawdzania osiągnięć – puste miejsce w odnośnej rubryce.

(akta kontroli str. 154-164, 289-294)

Nauczycielka wyjaśniła: *uczniowie mają prawo do zamiany ustnej formy odpowiedzi na formę kartkówki i z tej możliwości skorzystali. Stąd wpis ocen dla prawie 100% uczniów.*

(akta kontroli str. 284)

Dyrektor wyjaśniła: *całkowita rezygnacja z odpowiedzi ustnej z przedmiotów nie jest wskazana. Jednak czas nauczania przypadł na okres pandemii lub po niej, co powodowała trudności w ocenianiu. Uczący nauczyciele usiłowali sprostać tej*

²⁴ Ponadto zanotowano odpowiedzi ośmiu uczniów z innymi datami.

²⁵ Ponadto zanotowano odpowiedzi 11 uczniów z innymi datami.

sytuacji. Władze nadrzędne apelowały o dużą wyrozumiałość dla uczniów, którzy podczas pandemii odczuwali problemy natury psychicznej i fizycznej (...). W PZO istnieje również zapis, że w przypadku, gdy uczeń uchyli się od oceniania, w miejscu wystawianych ocen, może pozostać puste miejsce (...).

(akta kontroli str. 724)

NIK stwierdza, że zgodnie z WZO, w Szkole powinna być oceniana każda forma aktywności uczniów, a powołana w wyjaśnieniach *zamiany ustnej formy na kartkówkę* powinna być stosowana sporadycznie (np. jeśli wynika ze specyficznych trudności ucznia)²⁶. Ujawniona, w wyniku kontroli rezygnacja z wypowiedzi ustnych uczniów może stanowić zafałszowanie systemu oceniania przyjętego w Szkole.

W okresie objętym kontrolą nauczycielka matematyki wystawiała oceny niedostateczne z prac domowych, mimo że zgodnie z § 68 ust. 4 pkt 3 statutu za brak pracy powinny być wpisywane tzw. *punkty karne* (w WZO przewidziano możliwość ich *odpracowania*). Dotyczyło to np. trzech uczniów z klasy C w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023, pięciu uczniów w klasie A w roku szkolnym 2021/2022. Nauczycielka wyjaśniła: *nie wpisuję punktów karnych za zgłoszony brak pracy domowej. Oceny niedostateczne uzyskują uczniowie, którzy ukrywają brak zadań domowych i ich notorycznie nie odrabiają.*

W ramach klasyfikacji śródrocznej i rocznej nauczyciel korygował liczbę punktów uzyskaną z wyliczeń dokonanych zgodnie z WZO. W roku szkolnym 2021/2022 dotyczyło to dwóch uczniów z klasy C, którym wstawiono (1) 82 pkt zamiast 81 pkt i (2) 45 pkt zamiast 42 pkt i sześciu uczniów klasy A, którym podwyższono o jeden, dwa lub cztery punkty końcową punktację (odpowiednio 30 pkt zamiast 28, 26, 29; 82 pkt zamiast 80; 38 pkt zamiast 37; 40 pkt zamiast 39). Z wyjaśnień złożonych przez nauczyciela wynika, że *ostateczną decyzję w sprawie oceny semestralnej i rocznej podejmuje nauczyciel przedmiotu uczący w danej klasie.*

Analiza wybranych sytuacji oceniania uczniów z matematyki w klasie C w roku szkolnym 2021/2022 wskazała, że występowały sytuacje w których uczniowi mogła być ustalona śródroczna ocena dopuszczająca (uczeń uzyskał wymagane minimum 30 pkt), mimo że zarówno jedyna kartkówka jak i trzy sprawdziany ocenione były na niedostateczny, gdyż uczeń uzyskał ocenę bardzo dobrą z pracy domowej (9 pkt) oraz dostateczną z *odpowiedzi ustnej* (10 pkt). Zdaniem nauczycielki matematyki: *o ocenie semestralnej, czy też rocznej nie decydują sprawdziany, ale również mniejsze formy sprawdzania wiedzy i inne aktywności. System punktowy zadziałał.*

(akta kontroli str. 154-164, 283-284, 290-294)

Analiza procesu oceniania uczniów z języka angielskiego w klasie A i C wskazała, że uczniowie otrzymali po dwie oceny ze sprawdzianów i kartkówek (w klasie C większość uczniów napisała cztery kartkówki), oceny z odpowiedzi ustnych (w klasie A po jednej, w klasie C po trzy), co najmniej trzy oceny z prac domowych (część uczniów otrzymało cztery lub pięć ocen), większość uczniów uzyskała także ocenę z aktywności, a od 29% do 71% uczniów wykonało pracę dodatkową uzyskując za nie najczęściej 5 pkt. Uczniowie korzystali z możliwości poprawy prac pisemnych, natomiast podejście do poprawionych ocen nie było jednolite. Nauczycielka języka angielskiego z klasy C wpisywała poprawione oceny obok (z wyjątkiem przypadku poprawienia błędnego zapisu), natomiast w klasie A uczniom, którzy poprawili oceny ze sprawdzianu, oceny poprawione nadpisano na poprzednie oceny. Jak wyjaśniła nauczycielka było to działaniem celowym, gdyż: *druga szansa dana dzieciom działa bardzo budująco a przede wszystkim motywująco. Jestem przekonana o motywującej roli dobrych ocen a demotywującej złych. Dlatego świadoma obowiązującego mnie*

²⁶ Podobnie zapis umieszczony w PZO z tego przedmiotu wskazujący, że oceny z karkówek mogą być wpisane w dzienniku jako odpowiedź ustna.

PSO i WSO wykorzystują zapis z tego ostatniego mówiący, że nauczyciel może uznać ocenę poprawioną za ostateczną.

W roku szkolnym 2021/2022 w klasie A nauczycielka języka angielskiego w ramach oceniania bieżącego w ramach oceny z *odpowiedzi ustnej* wpisywała oceny z prac pisemnych lub prowadzenia zeszytu zamiast ww. odpowiedzi, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Nauczyciele języka angielskiego nie wykorzystywali możliwości wpisywania tzw. *punktów karnych* za brak prac domowych. W klasie A zdarzały się sytuacje wpisania za pracę domową oceny niedostatecznej (0 pkt). Nauczycielka wyjaśniła: *ocena niedostateczna jaką otrzymali (...) uczniowie była najprawdopodobniej oceną nie za brak pracy, ale za jej jakość i poprawność.*

(akta kontroli str. 165-169, 244-248, 281-282, 296-299, 300-303)

Praktyka oceniania z wychowania fizycznego w większości uwzględniała zasady przyjęte w PZO. Każdy z uczniów klas, których dokumentacja była badana otrzymał po osiem ocen cząstkowych w półroczu, tj. jedną ocenę z *dużego sprawdzianu*, jedną z *małego sprawdzianu*; pięć ocen z aktywności i frekwencji jedną ocenę z zajęć wybranych. Uczniom wpisywano także od 5 do 10 pkt w kategorii *aktywności pozalekcyjnej*, mimo że w PZO z tego przedmiotu przyjęto przelicznik ww. punktów na oceny²⁷, tak by spełnić wymóg przyjęty w § 68 ust. 1 statutu, zgodnie z którym ocenianie bieżące wyrażane jest w stopniach szkolnych (wg skali od 1 do 6).

(akta kontroli str. 134-144, 285-289)

Z wyjaśnień udzielonych przez nauczyciela wychowania fizycznego wynika, że stosowanie przyjętych w PZO z tego przedmiotu zasad nie byłoby sprawiedliwe, gdyż: *[uczeń] za udział i włożony wysiłek w ramach zawodów miejsko-gminnych może otrzymać ocenę dopuszczającą czy dostateczną. Co ważne: w półroczu punkty dodatkowe się sumują, a więc ktoś (posługując się tym przykładem) kto otrzymał w sumie punktów 10 punktów za udział w naszym systemie otrzymując punkty oddzielnie za każde zawody otrzyma trzy oceny np. dostateczne a nie jedną o wartości oceny bardzo dobrej lub celującej (...) należy też w przypadku tak ustalonej oceny brać pod uwagę, że ramy prawne pozwalają na ustalanie oceny bez konieczności wystawiania ocen cząstkowych (...). Reasumując: w naszym przekonaniu system przez nas stosowany (w pewnym sensie hybrydowy) jest możliwy do zastosowania w świetle rozwiązań prawnych obowiązujących w naszej szkole i nie powoduje, patrząc na ducha a nie tylko literę prawa, w tej kwestii kolizji prawnej.*

(akta kontroli str. 307-311)

NIK zauważa, że wskazana niezgodność związana jest z niestosowaniem przez nauczycieli wychowania fizycznego przepisów przez nich opracowanych i zawartych w PZO, stąd przytoczone w wyjaśnieniach doświadczenia z ocenianiem aktywności pozalekcyjnej uczniów powinny stanowić powód do podjęcia pracy nad udoskonaleniem tego dokumentu.

Oceny śródroczne i roczne z wychowania fizycznego wynikały z ocen (punktacji) cząstkowych. W klasie A w I półroczu oraz na koniec roku szkolnego 2021/2022 aż 78% uczniów otrzymało oceny celujące; 22% – bardzo dobre; w klasie C w I półroczu 61% otrzymało oceny celujące; 39% bardzo dobre, a na koniec roku 74% uczniów oceniono na stopień celujący; 26% na bardzo dobry. W I półroczu roku szkolnego 2022/2023 w klasie C wystawiono jednemu uczniowi ocenę dopuszczającą, jednemu dostateczną (9%), 39% uczniów uzyskało ocenę bardzo dobrą, a 52% – celującą.

2. W roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023 uczniowie klas, których dokumentacja była objęta szczegółową analizą i ich rodzice zostali poinformowani w czasie

²⁷ Stopień bardzo dobry 9-10 pkt; dobry 7-8pkt; dostateczny 5-6 pkt; dopuszczający 3-4 pkt; niedostateczny 0-2 pkt.

pierwszych spotkań z wychowawcą o warunkach, sposobie i kryteriach oceniania zachowania. Oceny zachowania ustalane były na zajęciach z wychowawcą.

(akta kontroli str. 200-206, 257,264)

W roku szkolnym 2022/2023 śródroczna ocena zachowania w klasie C została ustalona na lekcji do dyspozycji wychowawcy w dniu 16 stycznia 2023 r., co jak wyjaśniła wychowawca tej klasy realizuje zapis § 66 statutu, zgodnie z którym należy sformułować i wpisać oceny do dziennika na tydzień przed klasyfikacją²⁸. Ponadto wychowawca wyjaśniła: *uczniowie i ich rodzice mają do dyspozycji elektroniczny dziennik, są na bieżąco z informacjami na temat ocen i punktów z zachowania, mają tę wiedzę dużo wcześniej niż tydzień czy dwa tygodnie przed wpisaniem oceny, ponieważ suma punktów jest uaktualniana na bieżąco po każdym wpisie.*

(akta kontroli str. 258)

W okresie objętym kontrolą oceny zachowania ustalano, uwzględniając zasady § 72 ust. 6, 12-18 statutu, tj. na podstawie sumy punktów wynikających z kredytu w wysokości 140 pkt oraz punktów dodatnich i ujemnych uzyskanych przez uczniów z aktywności/zachowań określonych w WZO. Otrzymany wynik porównywano z przyjętymi kryteriami (ocenę roczną ustalano na podstawie średniej z dwóch półroczy wyliczanej przez e-dziennik). Tryb ustalenia oceny zachowania wyjaśniła wychowawca klasy C: *przy ustalaniu rocznej oceny zachowania w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022 i śródrocznej w roku 2022/2023, brałam pod uwagę samoocenę ucznia; opinię klasy w czasie rozmów na lekcjach wychowawczych, kiedy to uczniowie mogą ocenić sami siebie czy wypowiedzieć się na temat proponowanych ocen, jeśli uważają je za krzywdzące lub za wysokie (nie prowadzę pisemnego głosowania wśród uczniów). Z kolei nauczyciele mają możliwość wypowiedzieć się na temat proponowanych ocen (czy się z nimi zgadzają, czy nie) na spotkaniach zespołów wychowawczych, które odbywają się dwa razy w roku. Ponadto w czasie codziennej pracy nauczyciele wymieniają się spostrzeżeniami na temat uczniów biorąc pod uwagę ich zachowanie na lekcji, przerwach, przedsięwzięciach szkolnych, uroczystościach, wyjściach itp.*

(akta kontroli str. 257)

W klasie A w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 ustalono roczne oceny zachowania: wzorowe odpowiednio dla 14 (58%) i 23 uczniów (96%); bardzo dobre dla 10 (42%) i jednego ucznia (4%); ocen dobrych i poprawnych nie wystawiano.

(akta kontroli 207-214)

W klasie C w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023²⁹ (I półrocze) ustalono następujące oceny zachowania roczne i śródroczną (w roku szkolnym 2022/2023): wzorowe odpowiednio dla 18 (82%), 14 (54%) i 17 (68%) uczniów; bardzo dobre: dla czterech (18%); 11 (42%) i czterech (16%) uczniów; dobre: dla żadnego; jednego i trzech uczniów; ocenę poprawną wystawiono tylko w I półroczu 2022/2023 (jednemu uczniowi).

(akta kontroli 170-179)

Analiza uwag (będących podstawą do ustalenia dodatnich i ujemnych punktów) wpisanych uczniom klasy A i C wskazała, że nie zawsze uwzględniano możliwość przydzielenia ujemnych punktów przewidzianych w § 72 ust. 8 pkt 4 lit. p i q statutu za zaewidencjonowane spóźnienia uczniów (po minus pięć punktów za każde spóźnienie), a w trzech przypadkach także za godziny opuszczone bez usprawiedliwienia (minus 30 pkt), tj.:

- przy ustalaniu rocznej oceny zachowania w roku szkolnym 2020/2021 w klasie A nie uwzględniono faktu, że dwóch uczniów opuściło bez usprawiedliwienia od 17 do 23 godzin;

²⁸ Rada klasyfikacyjna została zaplanowana na 23 stycznia 2023 r.

²⁹ Liczba uczniów w klasie wynosiła w kolejnych latach szkolnych 22; 26 i 25.

- w roku szkolnym 2021/2022 przy ustalaniu śródrocznej i rocznej oceny zachowania w klasie C w I półroczu, a także na koniec roku nie uwzględniono odpowiednio: spóźnień czterech uczniów (trzech z nich miało po dwa lub trzy spóźnienia, a jeden siedem), nieusprawiedliwionych godzin (czterech) innego z uczniów; klasie A przy ustaleniu oceny nie uwzględniono spóźnień w przypadku 10 uczniów;
- w roku szkolnym 2022/2023 nie uwzględniono przy ocenie zachowania, że pięciu uczniów klasy C miało spóźnienia, a dwóch innych godziny nieusprawiedliwione.
(akta kontroli str.170-179, 207-214)

Wychowawca klasy A wyjaśniła, że w przypadku jednego z uczniów, którzy opuścili godziny bez usprawiedliwienia punkty nie zostały odjęte, gdyż wzięto pod uwagę trudną sytuację życiową rodziny, natomiast przyczyn nieodliczenia ww. punktów drugiemu uczniowi z powodu upływu czasu nie potrafiła wyjaśnić. Podała także: *uczniowie nie otrzymali punktów ujemnych za spóźnienia, ponieważ zostały one usprawiedliwione przez rodziców. Być może w niektórych przypadkach przeoczyłam zapis spóźnienia w e-dzienniku. Nie mam dokumentacji dotyczącej tego faktu, ponieważ takąż przechowujemy tylko do końca sierpnia każdego roku szkolnego.*

(akta kontroli str. 265)

Wychowawca klasy C wyjaśniła: *w I półroczu roku szkolnego 2021/2022 uczniowie (...) mieli spóźnienia, które w zasadny sposób zostały usprawiedliwione. Dwaj uczniowie z wymienionych zamieszkiwali w sporej odległości od szkoły. Jeden to uczeń przewlekle chory, co wiązało się z wizytami czy badaniami lekarskimi lub problemami ze wstawianiem (...). W I półroczu roku szkolnego 2022/2023 uczniowie (...) mieli spóźnienia, które w zasadny sposób zostały usprawiedliwione, dlatego nie otrzymali ujemnych punktów (...) opuszczone godziny (...) nie są wagarami, najprawdopodobniej zostały one wpisane po zamknięciu systemu, jako zrealizowanie zaleceń pokontrolnych dyrektora szkoły mówiące o konieczności uzupełniania frekwencji*

(akta kontroli str. 260)

NIK zauważa, że przedstawione niejasności wskazują na konieczność analizy zapisów WZO, np. pozostawienie możliwości odliczenia punktów tylko za spóźnienia nieusprawiedliwione.

Nie wszystkie uwagi pozytywne wpisywane uczniom i przydzielane im punkty dodatnie były zgodne z katalogiem aktywności wskazanych w WZO, a mianowicie:

- nie wpisywano dodatkowych punktów uczniom klasy A i C, którzy nie mieli spóźnień przewidzianych w § 72 ust. 7 pkt 3 lit. h statutu (10 pkt za *punktualność*),
- uczniowi z klasy A nie wpisano dodatkowych punktów za 100% frekwencję w I półroczu przewidzianych w § 72 ust. 7 pkt 3 lit. l statutu (10 pkt);
- nie zawsze dopisywano punkty uczniom pracującym w samorządzie klasowym, tj. w klasie A w roku szkolnym 2021/2022, w klasie C w I półroczu roku szkolnego 2022/2023 klasa C, możliwość taka była przewidziana w § 72 ust. 7 pkt 3 litera b statutu (10-20 pkt *funkcje w klasie*);
- w klasie A w roku szkolnym 2021/2022 wychowawca wpisała (26 maja 2022 r.) wszystkim uczniom z tej klasy po 60 pkt *za aktywność i pracę na rzecz klasy w ciągu półrocza*, podczas gdy zgodnie z katalogiem zamieszczonym w § 72 ust. 7 pkt 3 litera d i e statutu *za pracę na rzecz klasy i szkoły* można było doliczyć po 10 pkt.

NIK zauważa, że skoro wszyscy uczniowie otrzymali taką samą liczbę punktów, w ustaleniu oceny zachowania nie wykorzystano możliwości premiowania uczniów aktywnych i pracujących na rzecz klasy.

- wychowawca klasy A wpisał (11 stycznia 2022 r.), uczniowi dwukrotnie *punkty wychowawcy* (razem 55 pkt), mimo że statut nie przewidywał takiej możliwości, innemu uczniowi wpisano z tego tytułu 40 pkt w I półroczu;
- za *wysoką kulturę osobistą* wpisywano 20 pkt (dotyczyło to np. pięciu uczniów klasy C w II półroczu roku szkolnego 2021/2022), mimo że zgodnie ze statutem (§ 72 ust. 7 pkt 3 litera i) można było wpisać najwyżej 15 pkt za *kulturę osobistą*;
- za *pracę na rzecz szkoły* (pomoc w sprzątanii i zagospodarowaniu terenu szkolnego) wpisano uczniom klasy C po 20 pkt, mimo że mimo że zgodnie ze statutem (§ 72 ust. 7 pkt 3 litera e) można było wpisać najwyżej 10 pkt;
- 15 uczniom w klasie A (63%), którzy *przynieśli karmę dla zwierząt ze schroniska* doliczano w roku szkolnym 2021/2022 od 20 do 95 pkt do oceny zachowania. Wiązało się to z uwagami wpisywanymi przez nauczyciela, który koordynował w Szkole akcję pomocy zwierzętom, przy czym zgodnie z § 72 ust. 7 pkt 3 litera n statutu, za udział w akcji charytatywnej można było otrzymać najwyżej dodatkowe 10 pkt do oceny zachowania, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- uczniom z klasy A i C przydzielano dodatkowe punkty za przyniesienie do szkoły papieru kserograficznego, mimo że nie znajdowało to uzasadnienia w Statucie Szkoły, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.180-199, 215-227)

Wychowawca klasy A wyjaśniła, że niedopisanie punktów uczniom za pracę w samorządzie klasowym wynikało z tego, że uczniowie z samorządu klasowego nie prowadzili aktywnej działalności w czasie epidemii Covid-19. Wyjaśniła również: *wpisywane uczniom w okresie pandemii i czasie po pandemii punkty dodatkowo przekraczały czasem ilość zapisaną w Statucie. Kumulowały drobne działania uczniów. Ocena zachowania, jak zapisano w WSO, zależy w ostatecznym kształcie od wychowawcy i winna być podyktowana dobrem dziecka (...). W przypadku ucznia (...) doszło do pomyłkowego podwójnego wpisania tych samych punktów.*

(akta kontroli str. 265)

Wychowawca klasy C nie wyjaśniła przyczyn niedopisania punktów uczniom punktualnym, w pozostałych kwestiach stwierdziła: *uczniowie jako grupa są społecznością bardzo różnorodną. W różnym stopniu angażują się w podejmowane przez siebie działania. Jedni wykonują je pobieżnie, drudzy bardzo dokładnie, a jeszcze inni w sposób wyjątkowy wykraczający poza przeciętność. W Statucie Szkoły jest zapis § 72 ustęp 7 pkt. 3) litera k Do dyspozycji wychowawcy 15 pkt. Jest to zapis, który daje mi możliwość dopisania uczniowi maksymalnie 15 pkt, jeśli według mnie wykazał się w taki sposób, iż należy dodać mu te punkty, tak też uczyniłam wpisując większe wartości w poniższych przypadkach dodając po 5 pkt w tych pracach, o których mowa:*

(akta kontroli str. 259)

NIK zauważa, że zgodnie z § 72 ust. 4 statutu za działalność na rzecz szkoły lub klasy nie należało przekraczać liczby punktów z tego samego zakresu ponad przyjęty limit. Uczniowie, którym wpisano 10-20 dodatkowych punktów uzyskali dzięki nim pułap uprawniający do wystawienia przez wychowawcę wyższej oceny zachowania, np. jeden z uczniów klasy A uzyskał w sumie 150 pkt (ocena dobry), dwóch innych 180 pkt i zachowanie bardzo dobre.

Oceny zachowania dla większości uczniów klas A i C ustalano uwzględniając kryteria punktowe wskazane w § 72 ust. 6 statutu poza jednym uczniem z klasy A i częścią uczniów klasy C (dotyczyło to w całym okresie objętym kontrolą od 9% do 27% uczniów tej klasy):

- w I półroczu roku szkolnego 2020/2021 uczniowi klasy A, który uzyskał liczbę punktów uprawniającą go do oceny poprawnej (120 pkt), wystawiono ocenę

- nieodpowiednią (uczeń uzyskał 85 punktów ujemnych, co skutkowało udzieleniem upomnienia przez Dyrektora Szkoły);
- w roku szkolnym 2022/2023 dwojgu uczniom wystawiono oceny wyższe niż wynikało to z otrzymanej punktacji, tj. wzorowe (uczniowie uzyskali 180 pkt i 190 pkt zamiast wymaganych minimum 200 pkt), a jednemu uczniowi ustalono ocenę niższą tj. poprawną, mimo że liczba uzyskanych punktów (145 pkt) uprawniała go do oceny dobrej;
 - w roku szkolnym 2021/2022 pięciu uczniom ustalono śródroczną ocenę zachowania wyższą niż wynikało to z otrzymanej punktacji, tj. czterem uczniom, którzy mieli odpowiednio 155; 150; 150 i 160 wystawiono ocenę bardzo dobry, mimo że zgodnie z ww. zasadami bardzo dobrą ocenę zachowania mogą otrzymać uczniowie, którzy uzyskali od 170-199 pkt, zaś jednemu uczniowi wystawiono ocenę wzorową, mimo że nie uzyskał on wymaganej liczby minimum 200 pkt;
 - w roku szkolnym 2021/2022 dwóm uczniom ustalono ocenę roczną bardzo dobrą zachowania, mimo że nie uzyskali wymaganej liczby punktów (uzyskali oni 145 i 158 pkt zamiast wymaganych minimum 170 pkt);
 - w roku szkolnym 2020/2021 roczne oceny zachowania ustalono siedmiorgu uczniom, mimo że uczniowie nie uzyskali wymaganego limitu punktów (odpowiednio 150, 150, 180, 183, 160, 163 i 170) zyskując mimo to oceny zachowania: bardzo dobre zamiast dobre (dwóch uczniów), wzorowe zamiast bardzo dobre (trzech uczniów) lub wzorowe zamiast dobre (dwóch uczniów);
 - jednemu uczniowi klasy A w roku szkolnym 2021/2022 ustalono ocenę wzorową zachowania niezgodnie z WZO, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. (akta kontroli str.180-199, 215-227))

Wychowawca klasy A wyjaśniła: *ocenę nieodpowiednią otrzymał uczeń (...) na wniosek nauczycieli, do czego przychylił się wychowawca, który zgodnie ze statutem ma możliwość wpływu na jej ostateczny kształt. Koreponduje to ze wspomnianymi wcześniej kwestiami komunikowania się nauczycieli w sprawach postaw i zachowań wychowanków. (...). Nie pamiętam, czy otrzymał upomnienie Dyrektora Szkoły.*

(akta kontroli str. 266)

Wychowawca klasy C wyjaśniła: *ustalając pięciu uczniom oceny śródroczne i dwojgu roczne oceny z zachowania w roku szkolnym 2021/2022 i siedmiorgu 2020/2021 na koniec roku korzystałam z zapisu ze Statutu: § 72 punkt 17. „ostateczną decyzję podejmuje wychowawca w porozumieniu z klasą”. Z klasą (...) pracuję od pięciu lat, wiem o jakie oceny z zachowania starali się zawsze wymienieni uczniowie. Biorąc pod uwagę naukę zdalną nie wszyscy zdołali uzyskać wymaganą liczbę punktów, stąd decyzja o podniesieniu oceny. Zawsze starałam się brać pod uwagę dobro moich podopiecznych. Wychowawczyni podała również: uczeń (...) otrzymał ocenę poprawną, a nie dobrą, ponieważ obserwując jego zachowanie, sposób funkcjonowania na lekcji, itp. po konsultacjach z nauczycielami uczącymi podjęłam decyzję o zaniżeniu oceny, ponieważ uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dobrą. Otrzymał 140 pkt tzw. kredytu punktowego, ponieważ obliuguje mnie do wpisania ich Statut Szkoły. Wszystkie wyżej wymienione oceny zyskały aprobatę nauczyciel w czasie spotkania zespołu wychowawczego.*

(akta kontroli str. 259, 261)

W okresie objętym kontrolą w Szkole zorganizowano jeden egzamin poprawkowy (w roku szkolnym 2021/2022 z historii. Nie zaistniała potrzeba zorganizowania egzaminów klasyfikacyjnych, sprawdzianu wiadomości i umiejętności lub komisyjnego ustalenia oceny zachowania, o których mowa w art. 44n ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

Analiza dokumentacji ww. egzaminu pozwoliła stwierdzić, że dyrektor, zgodnie z art. 44m ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty, powołała komisję egzaminacyjną oraz prawidłowo ustaliła termin egzaminu. Uczeń został poinformowany o zakresie materiału objętego egzaminem. Skład komisji powołanej do przeprowadzenia egzaminu był zgodny z wymaganiami § 16 ust. 5 rozporządzenia w sprawie oceniania, został on przeprowadzony w formie pisemnej i ustnej, z przeprowadzonego egzaminu sporządzono protokół zawierający elementy wymagane § 16 ust. 7 rozporządzenia w sprawie oceniania.

(akta kontroli str. 312-318)

Dyrektor odnosząc się do stosowanego w Szkole punktowego systemu oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz jego czytelności dla wszystkich interesariuszy wyjaśniła: *Rodzice mają informacje o ocenach, w poszczególnych kategoriach oznaczonych dodatkowo kolorami, punktacji, datach wystawienia, aktualnej liczbie (sumie punktów). Nie jest widoczna informacja w jaki sposób w jaki sposób oblicza się końcowa lub półroczną ocenę. To jest zawarte w statucie, który jest zamieszczony na stronie internetowej szkoły. (...) W czasie trwania roku szkolnego jest możliwe spotkanie każdego rodzica z wychowawcą, dyrektorem w celu wyjaśnienia zasad oceniania oraz innych spraw szkolnych. (...) WZO jest stosowane przez wiele lat i tym samym był wielokrotnie weryfikowane przez nauczycieli, uczniów i rodziców. Obecny kształt zapisów jest przejrzysty, czywisty, sprawiedliwy i równy dla wszystkich uczniów. Dzięki zasadom, uczniowie mogą kształtować swoją karierę szkolną, planują działania, mają aktualną informację o sytuacji szkolnej (czym są żywo zainteresowani). Rodzice poprzez e-dziennik i osobiste kontakty, uzyskują informację o postępach edukacyjnych swoich dzieci, ich zachowaniu i zaangażowaniu w życie szkoły i otoczenia. Najczęściej rodzice współpracują ze szkołą na rzecz uczniów i funkcjonowania szkoły w środowisku lokalnym. (...) Sukcesy szkoły na płaszczyźnie edukacyjnej (3 laureatów i 2 finalistów konkursów przedmiotowych) artystycznej i sportowej oraz wysokie wyniki egzaminów zewnętrznych są wynikiem pracy uczniów i nauczycieli. Sprawiedliwe ocenianie spełniało funkcję motywującą, więc miało wpływ na zaangażowanie edukacyjne uczniów, stawianie sobie wymagań, dążenie do realizacji wyznaczonych celów (np. wybrana szkoła średnia).* (...)

(akta kontroli str. 725-726)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. W Szkole stosowano zachęty dla uczniów mające na celu doposażenie pracowni szkolnych w materiały wykorzystywane do działalności edukacyjnej (papier kserograficzny), w zamian za możliwość podwyższenia tym uczniom oceny zachowania, co było niezgodne z § 72 ust. 1 i 7 statutu Szkoły oraz przepisami dotyczącymi finansowania szkół.

W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 (I półrocze) wychowawca i uczący w tych klasach nauczyciele przypisali ośmiu uczniom klasy A (30% klasy) i jednemu uczniowi klasy C pozytywne działania/uwagi oraz dodatkowe punkty (wpływające na podwyższenie oceny zachowania) *za przyniesienie papieru ksero* (od 20 do 60 pkt). W klasie A dotyczyło to np. ucznia, który *za przyniesienie papieru ksero*, otrzymał 30 pkt w I półroczu i 25 pkt w II półroczu roku szkolnego 2021/2022; dwóch innych uczniów uzyskało po 30 pkt, a jeszcze innemu uczniowi dodano (16 maja 2022 r.) – *za przyniesienie papieru ksero* aż 60 pkt. Sytuacja taka wystąpiła także w drugiej klasie, której dokumentacja była objęta szczegółowym badaniem, tj. uczniowi z klasy C nauczyciel uczący wpisał 28 października 2022 r. uwagę: *uczeń przyniósł papier* (oraz 20 pkt do oceny zachowania).

(180-199, 215-227)

W § 72 ust. 3 i 4 statutu przewidziano możliwość przyznania dodatkowych punktów za działania ucznia na rzecz klasy lub szkoły (10 pkt i limit ten nie mógł być

przekraczany). Przepis ten nie uwzględniał możliwości premiowania uczniów za przyniesienie do Szkoły pomocy dydaktycznych, w tym papieru kserograficznego. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5 Prawa oświatowego wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania należy do zadań organu prowadzącego, a środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego – w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie szkół – są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego (art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych)³⁰.

Wychowawca klasy A wyjaśniła: *uczniowie (...) w latach 2020/2021, 2021/2022 otrzymywali punkty za przyniesienie papieru ksero, choć takie działanie nie jest uwzględnione w systemie oceniania. Wyniknęło to ze specyfiki czasu pandemii. Zaburzyła ona społeczne funkcjonowanie dzieci i uniemożliwiła im przejawianie jakichkolwiek aktywności. Stąd punkty za przyniesienie papieru. Pragnę nadmienić, że papier ksero przyniesiony przez uczniów wykorzystywany jest na warsztatach szkolnych i w cyklicznych akcjach prowadzonych w naszej placówce. Uczniowie nie doposażali szkoły w żadne pomoce dydaktyczne i nie otrzymywali z tego tytułu innych punktów. Wpisywałam 30 punktów za przyniesioną ryzę papieru, ale nie wiem jakich wpisów dokonywali inni nauczyciele.*

(akta kontroli st. 265)

Dyrektor wyjaśniła: (...) *przyniesienie papieru jako pomocy naukowej było dodatkowym w tym czasie sposobem na uzyskanie punktów.*

(akta kontroli str. 256)

Wyjaśnienia te nie mogą być uwzględnione, gdyż w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 (w tym w czasie nauki zdalnej) zasady oceniania zachowania nie były w Szkole zmieniane.

2. W I półroczu roku szkolnego 2021/2022 oceny zachowania większości uczniów klasy A (63%) ustalono niezgodnie z WZO, gdyż brano pod uwagę punkty przydzielone tym uczniom za udział w akcji charytatywnej niezgodnie z § 72 ust. 7 pkt 3 litera n statutu Szkoły, tj. w wysokości przekraczającej wielokrotnie (od dwóch do 9,5 razy) maksymalny poziom 10 pkt przyjęty w tym przepisie. Ponadto w większości analizowanych przypadków przekroczenie to nie wynikało z aktywności uczniów, lecz z większego zaangażowania finansowego rodziców, którzy kupili duże ilości karmy dla zwierząt.

Nauczycielka organizująca ww. akcję charytatywną wpisywała uczniom pozytywne uwagi za udział w akcji charytatywnej mającej na celu *zbieranie karmy dla zwierząt ze schroniska* oraz dodatkowe punkty do oceny zachowania. Jednak liczba wpisywanych punktów w każdym przypadku była wyższa niż przyjęta w statucie i zależała głównie od ilości karmy przyniesionej przez uczniów do Szkoły, np. uczniowi, który przyniósł 10 dużych puszek karmy dla psa wpisano 50 pkt, uczniowi który przyniósł dodatkowo 5 małych saszetek karmy dla kotów – 55 pkt; innemu uczniowi za 10 dużych puszek i 6 kg karmy dla psów oraz pomoc przy obsłudze akcji³¹ - wpisano 95 pkt. Uczniowie uzyskali za udział w tej akcji następujące liczby pkt: 84; 50; 55; 20; 95; 50; 83; 50; 50; 84; 55; 83; 75; 42; 80, co umożliwiło części z nich (13 uczniom tj. 87% opisanej tu grupy³²) na uzyskanie sumy punktów wymaganych do oceny wzorowej zachowania np. uczeń który otrzymał 84 pkt za przyniesienie karmy mógł uzyskać zachowanie wzorowe, gdyż suma uzyskanych punktów wynosiła 234 (po uwzględnieniu 25 pkt ujemnych).

³⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 2082 ze zm.

³¹ Punkty za pomoc w segregowaniu karmy i załadunku otrzymało także trzech innych uczniów.

³² Pozostali uczniowie mieli znacznie więcej punktów niż było to wymagane.

(akta kontroli str. 180-199, 215-227, 732)

Nauczycielka wyjaśniła: *Podstawą wpisania przeze mnie uwag pozytywnych powyżej wymienionym uczniom było przyniesienie dużych ilości karmy dla zwierząt ze schroniska. Ponieważ akcja trwała około dwóch miesięcy – ci sami uczniowie przynosili karmę kilkakrotnie. (...). Znam statut Szkoły Podstawowej w Bilczy i stosuję się do jego zapisów, ale w tej wyjątkowej sytuacji świadomie pominęłam zapis dotyczący otrzymania 10 punktów dodatnich za udział w akcji charytatywnej. To była akcja długoterminowa i na szeroką skalę. Jak już wspomniałam, ci sami uczniowie przynosili karmę kilkakrotnie i nie chodziło tu tylko o punkty. Wielu z nich pomagało również w przygotowaniu karmy do transportu (segregowanie karmy suchej i mokrej dla psów i kotów) oraz w załadunku. Czynności te wykonywali w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, czyli po swoich lekcjach. Uważam, iż przyjęcie zasady „premiowania uczniów” bardzo dużą ilością dodatkowych punktów - w zależności od ilości przyniesionej karmy oraz nakładu pracy w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych (segregowanie, załadunek) było bardzo dobrą formą nagrody oraz spełniło zakładany cel wychowawczy. (...) Zasady przyznawania punktów: 1 duża puszka karmy dla psa – 5 p.- 3 kg suchej karmy dla psa/kota – 15 p. - 2 średnie puszki karmy mokrej dla kota – 5 p. - 1 kg karmy suchej dla kota/psa – 5 p. - 1 mała saszetka karmy mokrej dla kota/psa – 1 p. - 10 kg karmy suchej dla psa – 50 p. - pomoc w segregowaniu karmy oraz załadunku w czasie wolnym od zajęć – 15 p.*

(akta kontroli str. 733-734)

Dyrektor wyjaśniła: *jest to akcja długofalowa – zbiórka trwa czasami 2 miesiące. Wspólnie z uczniami ustaliliśmy „przelicznik” kilogramów na punkty. (...) Z reguły w naszej akcji brało udział ponad 100 uczniów. Wszystkim wpisywano punkty dodatkowe. Wielu z nich przynosiło worki 12 i 25 kilogramowe, niektórzy przynosili karmę po kilka razy. Dlatego też sumowano te punkty i wtedy było to +50, +60. Niektórzy uczniowie pomagali wnosić karmę do samochodów dostawczych w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych (nie zawsze zdążyliśmy z załadunkiem w ciągu jednego dnia). Tu chciałabym zaznaczyć, iż wielu uczniów mówiło, że nie zależy im na punktach, bo i tak mają dużo „na plus”. Ta ich bezinteresowność i altruizm w czystej postaci sprawiały, że jeszcze za postawę wpisywano im dodatkowe punkty. Tak to właśnie jest, że w sytuacjach wyjątkowych, szczególnie gdy jest to szczytny cel, akcja się udała, wszyscy zmęczeni, ale zadowoleni.*

(akta kontroli str. 255-256)

Przedstawione wyjaśnienia, wskazują na ważne pozytywne aspekty prowadzonej akcji charytatywnej, jednak nie mogą być uwzględnione, gdyż sankcjonują nieprzestrzeganie statutu Szkoły. Przydzielanie wielokrotności ustalonej w statucie liczby punktów zakłóca proporcje *punktowania* innych form aktywności uczniów (np. za pomoc kolegom w nauce można było uzyskać 10 pkt; za udział w akcji na rzecz środowiska najwyżej 10 pkt jeden raz w półroczu itp.). Realizacja celu akcji tj. uwrażliwienia uczniów na los bezdomnych zwierząt, kształtowanie u nich gotowości niesienia pomocy oraz pokazanie, w jaki sposób sami mogą pomóc, wymaga rozważenia, czy nie powinien być punktowany sam udział w takiej akcji przy wskazaniu np. minimalnej skali spodziewanej pomocy.

3. Niezgodnie z WZO ustalono roczną ocenę zachowania jednemu uczniowi klasy A w roku szkolnym 2021/2022. Uczniowi temu wychowawca wystawił wzorową ocenę zachowania, mimo że zgodnie ze statutem (§ 72 ust. 10) uczeń ten kwalifikował się do otrzymania nagany wychowawcy klasy, gdyż uzyskał ponad 50 punktów ujemnych tj. minus 70 (w I półroczu) i minus 40 (w II półroczu). Zgodnie z § 72 ust.13 pkt 4 statutu uczniów, który otrzymał naganę wychowawcy lub dyrektora traci prawo do oceny wzorowej.

(akta kontroli, str. 215-227)

Z wyjaśnień uzyskanych w tej sprawie od wychowawcy klasy wynikało, że uczeń i jego rodzina znaleźli się w bardzo trudnej sytuacji życiowej. Nauczycielka wyjaśniła także: *zaskutkowało to problemami z dyscypliną (...). Decyzja o daniu uczniowi szansy na poprawę została przeze mnie podjęta i przyniosła dobry skutek, choć rzeczywiście należała mu się kara statutowa i obniżone sprawowanie.*

(akta kontroli, str. 265)

W sprawie udzielenia ww. uczniowi (i innym uczniom) kar w formie nagany lub upomnienia, Dyrektor wyjaśniła: *upomnienia i nagany dyrektora i wychowawcy udzielane są zgodnie ze statutem Szkoły i wynikają z uzyskiwanych przez uczniów ujemnych punktów z zachowania. Udzielane upomnienia przekazywane są uczniom, a szkoła nie prowadzi ich rejestru.*

(akta kontroli str. 726-727)

Wyjaśnienia te nie mogą być uwzględnione, gdyż nie przedstawiono w nich działań wychowawczych mających na celu np. anulowanie ewentualnej nagany lub wyjaśnienie sytuacji, która do niej do niej doprowadziła, tak by przestrzegając przyjętych zasad oceniania zachowania uwzględnić indywidualną sytuację ucznia.

4. W roku szkolnym 2021/2022 nauczycielka języka angielskiego w klasie A, niezgodnie z § 69 ust. 2 pkt 3 statutu, nie wykorzystwała jednej z określonych w WZO form sprawdzania wiadomości uczniów, tj. nie oceniała odpowiedzi ustnych uczniów. W dzienniku lekcyjnym tej klasy w kategorii *odpowieź ustna* wpisywane były oceny z prac pisemnych. Sytuacja taka dotyczyła w I półroczu: jedynych dwóch ocen z *odpowiezi ustnych* (wystawionych 12 października i 11 grudnia 2021 r. dla 95% uczniów³³) oraz oceny wynikającej ze sprawdzenia zeszytu przedmiotowego i notatek (wystawionej jednemu uczniowi 15 listopada 2021 r.), a także w II półroczu jedynych trzech ocen z *odpowiezi ustnej* (wystawionych 13 i 21 kwietnia oraz 12 maja 2022 r. dla 98% uczniów).

(akta kontroli str. 83-111, 165-169, 244-248, 281-282, 296-299)

Nauczyciel języka angielskiego wyjaśniła: (...) *uczniowie wolą zamieniać wypowiedź ustną na pisemną, na co pozwala nasz system oceniania. Najprawdopodobniej chodzi o stres i mniej czasu na zastanowienie, które mogą towarzyszyć pewnym uczniom w czasie odpowiedzi ustnej. Taka możliwość zamiany przynajmniej raz w semestrze jest przeze mnie stosowana po to, żeby uniknąć sytuacji (w przypadku uczniów z dużą absencją, nagłą chorobą) że uczeń pozostaje bez oceny. Taka sytuacja jest bardzo niekorzystna dla ucznia, gdyż pozbawia go dodatkowych punktów nawet w przypadku otrzymania bardzo niskiej oceny.* Nauczycielka podała również: *zeszyt, w którym na lekcjach języka angielskiego wykonuje się bardzo dużą ilość ćwiczeń i do którego wklejane są dodatkowe karty pracy przygotowywane przez nauczyciela, jest sprawdzany w toku lekcji. (...) Uczeń, w czasie kontroli na lekcji, wykazał się ogromnymi zaległościami. Szczałkowe ćwiczenia, rozpoczęte zdania, braki odpowiedzi - wszystko to sięgało kilku tygodni wstecz. Brak odpowiedzi czy brak podjęcia próby rozwiązania zadania- podobnie jak na sprawdzianie- podlega ocenie i może wskazywać na brak wiedzy i umiejętności, które ocenie podlegają. Uczeń otrzymał ocenę niedostateczną z adnotacją, że jest ona za zeszyt po to abym nie zapomniała wyegzekwować ćwiczeń w nim zawartych. Faktycznie była to ocena za wiedzę, umiejętności i pracę. E-dziennik to nie tylko źródło informacji dla rodziców, ale i dla nas, nauczycieli. Uczeń otrzymując ocenę wiedział, że może ją poprawić. Nigdy tego nie zrobił.*

(akta kontroli str. 302-303)

Dyrektor wyjaśniła: *całkowita rezygnacja z odpowiedzi ustnej na lekcjach języka angielskiego jest niewskazana, gdyż podstawą nauki języka obcego jest konwersacja i zasady pisowni. Nauczyciel nie poinformował o takim sposobie oceniania. Podczas*

³³ Oceny z odpowiedzi ustnej wystawiono także pięciu uczniom 13 i 27 września oraz 13 grudnia 2021 r.

obserwacji zajęć zwracano uwagę na wypowiedzi ustne uczniów, gdyż lekcja na nich się opierała. (...) W przypadku przedstawionej sytuacji oceny z języka angielskiego w klasie (...) w 2021/2022 nie została zmieniona kategoria - jest nią odpowiedź ustna. Nauczyciel nie może wprowadzać zmian w e-dzienniku, robi to administrator. W omawianym przypadku, nauczyciel wprowadza tematykę sprawdzanej wiedzy lub umiejętności z poszczególnych kategorii jako „nazwa” podczas dodawania kolumny ocen. Nauczyciel dokonał nieadekwatnego zapisu do sprawdzanej kategorii, zrobił to omyłkowo. (...)

(akta kontroli str. 723-724)

NIK stwierdza, że w ramach podstawy programowej z języków obcych (w.II.1) wskazano, że na zajęciach z tego przedmiotu uczniowie samodzielnie formułują m.in. krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne (w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych), stąd ocenianie umiejętności wypowiedzi w języku obcym wydaje się kluczowe. Dodatkowo, wpisywanie w ramach oceniania *odpowiedzi ustnej* ocen z innych form aktywności uczniów przeczy funkcji informacyjnej oceniania, wskazanej w art. 44b ust. 5 ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty, nadrzędnej w stosunku do wymogu sprostania wymogom punktowemu systemowi oceniania zawartym w WZO.

OCENA CZĄSTKOWA

Przyjęty w Szkole WZO zapewnił w większości analizowanych przypadków ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów ze wszystkich form aktywności określonych w WZO i nie ograniczał możliwości ustalania ocen śródrocznych i rocznych przy uwzględnieniu nie tylko liczby uzyskanych przez uczniów punktów, ale także innych czynników, wynikających z postępów edukacyjnych lub zaangażowania uczniów. Natomiast ocenianie zachowania w odniesieniu do dużej części uczniów nie było prowadzone rzetelnie, np. w przypadku uczniów, których zachęcano do przynoszenia do Szkoły papieru kserograficznego lub kupowania karmy dla zwierząt w ramach prowadzonej w Szkole akcji charytatywnej. Uczniom tym ustalono oceny zachowania biorąc pod uwagę punkty wynikające z ww. działań niezgodnie ze statutem Szkoły. Prawdłowo dokumentowano proces dydaktyczny i przeprowadzono egzamin poprawkowy.

OBSZAR

3. Nadzór nad wewnątrzszkolnym ocenianiem uczniów

Opis stanu faktycznego

Plany nadzoru pedagogicznego (dalej także: plany) na lata szkolne 2020/2021-2022/2023 zostały przedstawione Radzie odpowiednio 15 września 2020 r., 14 września 2021 r. i 14 września 2022 r., tj. w terminie wymaganym w § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego³⁴ (dalej: rozporządzenie w sprawie nadzoru). Plany te zostały przyjęte uchwałami Rady, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Plany te zawierały elementy wymagane § 23 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru. W ramach działań, o których mowa w § 22 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia, zaplanowano kontrole dotyczące m.in. prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania³⁵ na lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023, natomiast nie zaplanowano takich kontroli w roku szkolnym 2020/2021, co wynikało z nieprecyzyjnego sformułowania tych planów (kontrole takie były bowiem prowadzone). W planach na lata szkolne 2020/2021-2022/2023 nie ujęto kontroli bezpośrednio dotyczących obszaru oceniania uczniów, natomiast ujęto kontrole, które pośrednio dotyczyły tego tematu³⁶.

³⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1551, ze zm.

³⁵ Prawidłowość prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawa dotyczących ochrony danych osobowych.

³⁶ W planie na rok szkolny 2020/2021 było to: zgodność z przepisami prawa organizowania zajęć w grupie do pięciu uczniów lub w formie indywidualnej oraz udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej

(akta kontroli str. 323-377, 574-579)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *w planie nadzoru pedagogicznego z 2020/2021 w części kontrola (...) rodzaj kontrolowanej dokumentacji jest zapis „Nauczyciele poprawnie prowadzą dokumentację pedagogiczną w oparciu o przepisy prawa oświatowego (systematycznie, zgodnie z planem pracy). Kontrola realizacji prawa uczniów i rodziców do uzyskania uzasadnienia oceny”. Zapis jest ogólny w treści, ale odnosi się do prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, również do zasad oceniania zgodnie z prawem.*

(akta kontroli str. 718)

Zagadnienia zaplanowane do monitorowania na rok szkolny 2020/2021 o którym była mowa w § 22 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie nadzoru nie dotyczyły bezpośrednio obszaru oceniania uczniów, zaplanowano bowiem monitorowanie: realizacji działań wychowawczych we współpracy z rodzicami mających na celu wychowanie do wartości – kształtowanie postaw, przestrzeganie norm społecznych; realizacji podstawy programowej zgodnie z planem nadzoru oraz zalecanych warunków i sposobów jej realizacji; bezpieczne i celowe wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania; uwzględnianie zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów w procesie kształcenia; kształcenie u uczniów kompetencji kluczowych.

W planach na lata szkolne 2020/2021-2022/2023 w obszarze wspomaganie nauczycieli przewidziano organizację szkoleń, porad i spotkań w ramach zespołów przedmiotowych. Zakres wspomaganie nauczycieli nie odnosił się wprost do obszaru oceniania. Plany nadzoru pedagogicznego nie były modyfikowane.

(akta kontroli str. 323-377, 574-579)

Celami zaplanowanych i przeprowadzonych w roku szkolnym 2020/2021 ewaluacji było: zebranie informacji, czy szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnych sytuacji oraz czy kształtowane są postawy i respektowanie norm społecznych.

Wnioski z ewaluacji (m.in.):

- należy indywidualizować pracę z uczniami stosownie do ich możliwości i potrzeb, wzbogacając ją o nowe narzędzia, metody i formy pracy;
- wzmacniać motywację uczniów do odnoszenia sukcesów edukacyjnych na miarę ich możliwości;
- doskonalić umiejętności, wzbogacać wiedzę, która umożliwi nauczycielom prowadzenie odpowiednich zajęć oraz stwarzać optymalne warunki do pracy z uczniami, prowadzące do ich wszechstronnego rozwoju.

Ewaluacja i jej wyniki nie odnosiły się bezpośrednio do obszaru oceniania.

(akta kontroli str. 323-342, 403-413)

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 w ramach nadzoru pedagogicznego Dyrektor lub jej zastępca przeprowadzali kontrole m.in. prowadzenia przez nauczycieli dokumentacji przebiegu nauczania oraz prawidłowości oceniania. Ustalono, że w ramach kontroli dokumentacji przebiegu zalecono m.in. uzupełnienie elektronicznego dziennika w zakresie informacji o programach nauczania, tematów lekcji oraz spotkań z rodzicami, a arkuszy ocen o brakujące strony i podpisy wychowawców. W ramach jednej obserwacji diagnozującej w klasach IV-VIII (w roku szkolnym 2020/2021) badano sposób oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów (zgodność z WZO i PZO), a podczas 14 obserwacji przeprowadzonych w roku

w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia; w planie na rok szkolny 2021/2022: prawidłowość prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawa dotyczących ochrony danych osobowych - terminowość i systematyczność wpisów, zgodność z planem pracy, systematyczność prowadzenia dokumentacji wychowawcy klasy; w planie na rok szkolny 2022/2023: ocena efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i innej w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych uczniów, w szczególności umiejętności komunikacyjnych, podejmowania uzasadnionych i odpowiedzialnych decyzji, myślenia innowacyjnego, refleksyjnego, krytycznego.

szkolnym 2021/2022 sprawdzano czy oceniano uczniów według jasnych kryteriów. Obserwowane lekcje oceniano jako bardzo dobre, po obserwacjach nie sformułowano uwag ani zaleceń. W roku szkolnym 2022/2023 nie zaplanowano badania obszaru oceniania.

(akta kontroli str. 535-573)

Dyrektor wyjaśniła: *Podczas obserwowanych zajęć osoba obserwująca zawsze zwracała uwagę na sposób oceniania ucznia i omawiała to z nauczycielem prowadzącym zajęcia. Nie zawsze jednak w karcie obserwacji został ten fakt zaznaczony. Obserwacje dotyczyły w większości przypadków zagadnieniom wcześniej ustalonym, wynikających z aktualnych wymagań organów nadrzędnych np. wdrażanie kompetencji kluczowych, czy stosowanie narzędzi dydaktycznych pozyskanych w projekcie „Laboratoria Przyszłości”. Do obserwacji lekcji wykorzystywano różne wzory karty obserwacji, które nie zawierały zapisów dotyczących oceniania. Nie wszystkie obserwacje odnosiły się do zajęć dydaktycznych, dotyczyły też imprez i uroczystości szkolnych, pracy pedagoga. W roku 2022/2023 nie zaznaczono badania prawidłowości oceniania podczas obserwacji lekcji, chociaż na nie zwracano uwagę i omawiano je z nauczycielem. Głównym zagadnieniem obserwacji było wykorzystanie podczas zajęć narzędzi dydaktycznych pozyskanych z projektu „Laboratoria Przyszłości”. W Przyszłości należy zaznaczać na karcie obserwacji zagadnienia dotyczące oceniania.*

(akta kontroli str. 719)

W roku szkolnym 2020/2021 przeprowadzono 15 obserwacji lekcji on-line, zaś w latach następnych były one prowadzone w formie tradycyjnej. Dyrektor lub Wicedyrektor przeprowadziły 21 obserwacji spośród 40 ujętych w *Harmonogramie obserwacji lekcji*³⁷ na rok szkolnym 2020/2021, odpowiednio 29 z 38 w roku szkolnym 2021/2022 oraz 20 z 39 w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 549, 535-548)

Dyrektor wyjaśniła: *W latach 2020/2021-2021/2022 nie przeprowadzono wszystkich obserwacji ze względu na okres epidemii, sytuację zdrowotną nauczycieli i dyrekcji, wydarzenia związane z sytuacją szkolną – zdalne nauczanie, nieobecności nauczycieli, inna organizacja pracy szkoły. W roku szkolnym 2022/2023 nadal trwają obserwacje lekcji, zgodnie z harmonogramem.*

(akta kontroli str. 719)

W ramach wspomaganie nauczycieli w roku szkolnym 2020/2021 brali oni udział w projekcie „Cyfrowa szkoła”³⁸ oraz szkoleniach w zakresie bezpiecznego i celowego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania. Nauczyciele uczestniczyli również w webinarium przedmiotowych. W roku szkolnym 2021/2022 wdrażana była Zintegrowana Strategia Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej, doskonalenie wiedzy w m.in. zakresie wsparcia wychowawczego i psychoprofilaktycznego środowiska szkolnego w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią (uczeń w sytuacji kryzysowej). W pierwszym półroczu roku szkolnego 2022/2023 w ramach wspomaganie nauczycieli doskonalono wiedzę nauczycieli w związku z kształceniem obcokrajowców, w zakresie śledzenia zmian w przepisach prawa, dotyczących w szczególności kształcenia uczniów z Ukrainy.

(akta kontroli str. 395-397, 424-427, 473-474, 487-488, 531-532)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor przedstawiał na zebraniu Rady Pedagogicznej, nie rzadziej niż dwa razy w roku szkolnym, wyniki i wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności Szkoły,

³⁷ Załączonych do planu nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2020/2021-2022/2023.

³⁸ Cykl szkoleń cyfrowych i komputerowych.

zgodnie z art. 69 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe oraz § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru.

Na kolejne lata szkolne Rada uchwałała sposoby wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego (uchwały 1/2021/2022 z 27 sierpnia 2021 r.; 15/2021/2022 z 29 sierpnia 2022 r. oraz 13/2022/2023 z 13 lutego 2023 r. w sprawie zatwierdzenia rekomendacji do pracy na rok szkolny 2021/2022; 2022/2023 i dodatkowo II półrocze 2022/2023), przy czym w uchwałach tych nie przywołano w sposób prawidłowy przepisów będących podstawą ich podjęcia, uchwały te nie odwoływały się do konkretnych *rekomendacji*, które były dostępne w protokołach zebrań Rady. Duża część *rekomendacji* ustalonych na rok szkolny 2022/2023 dotyczyła obszaru oceniania, w tym: prowadzenia analizy sposobów informowania ucznia o jego postępach w nauce; analizowania przez nauczycieli informacji zwrotnej o postępach ucznia (powinna ona zawierać wskazówki, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć, pomaga to uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój), systematycznego wpisywania oceny, aby uczeń i rodzice mieli stałą kontrolę nad postępami w nauce, respektowania WZO, przestrzegania terminowości wystawiania ocen przewidywanych, półrocznych i końcoworocznych; włączenie do oceny pracy nauczycieli elementu obserwacji zastosowanych narzędzi i metod do samooceny ucznia; przekazywania uczniom informacji związanej z oczekiwaniami wobec ucznia po danych zajęciach (informacja zwrotna musi zawierać nie tylko błędy, ale także mocne strony pracy i wskazówki do poprawy).

(akta kontroli str. 378, 379-400, 402-451, 456-534, 754-763)

Dyrektor wyjaśniła: *konkretne rekomendacje nie zostały wymienione w tych uchwałach nie zostały także wskazane miejsca ich zamieszczenia, czego powodem było przeoczenie. Natomiast zostały one szeroko opisane w protokołach z zebrań Rady Pedagogicznej Szkoły wraz z numerami uchwał, których dotyczyły. Użyte słowo „rekomendacje” jest tylko tytułem zagadnienia, natomiast treść odnosi się bezpośrednio do sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego. Np. w wyniku obserwacji lekcji stwierdzono, że nie zawsze sposób komunikowania uczniowi oceny jego pracy może być czytelny dla wszystkich – stąd wypracowano „rekomendację” (zalecenie) by nauczyciele dokonali analizy sposobów informowania ucznia o jego postępach w nauce. (...) Przyjęcie jako podstawy uchwalenia tych rekomendacji zapisu: art. 70.1.6 P. O. było uproszczonym przywołaniem art. 70 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.). Skrót taki został przytoczony przez przeoczenie, w innych uchwałach rady najczęściej przywoływane są nazwy uchwał w pełnym brzmieniu.*

(akta kontroli str. 752)

Analiza ośmiu uchwał Rady (trzech w sprawie wyników śródrocznej klasyfikacji uczniów³⁹, dwóch w sprawie wyników rocznej klasyfikacji uczniów⁴⁰, dwóch uchwał w sprawie ukończenia nauki szkolnej uczniów⁴¹, uchwały w sprawie wyników klasyfikacji i promocji ucznia, który przystąpił do egzaminu poprawkowego w roku szkolnym 2021/2022⁴² oraz protokołów z zebrań Rady, na których uchwały te zostały podjęte wykazała, że:

³⁹ Uchwała nr 7/2020/2021 Rady z 26.01.2021 r. w sprawie wyników śródrocznej klasyfikacji uczniów w roku szkolnym 2020/2021, uchwała nr 9/2021/2022 Rady z 12.01.2022 r. w sprawie wyników klasyfikacji śródrocznej uczniów w roku szkolnym 2021/2022, uchwała nr 11/2022/2023 Rady z 23.01.2023 r. w sprawie klasyfikacji śródrocznej uczniów w roku szkolnym 2022/2023.

⁴⁰ Uchwała nr 9/2020/2021 Rady z 17.06.2021 r. w sprawie wyników rocznej klasyfikacji uczniów w roku szkolnym 2020/2021; uchwała nr 12/2021/2022 Rady z 14.06.2022 r. w sprawie wyników rocznej klasyfikacji uczniów w roku szkolnym 2021/2022.

⁴¹ Uchwała nr 9/2020/2021 Rady z 17.06.2021 r. w sprawie ukończenia nauki szkolnej uczniów w roku szkolnym 2020/2021; Uchwała nr 13/2020/2021 Rady z 14.06.2021 r. w sprawie ukończenia nauki szkolnej uczniów w roku szkolnym 2021/2022.

⁴² Uchwała nr 14/2020/2021 Rady z 29.09.2022 r. w sprawie wyników klasyfikacji i promocji ucznia, który przystąpił do egzaminu poprawkowego w roku szkolnym 2021/2022.

- wyniki klasyfikacji śródrocznej i rocznej oraz kwestię promocji uczniów przedstawiano na posiedzeniach Rady Pedagogicznej i wyniki te były prawidłowo zatwierdzane;
- w większości uchwał przywołano prawidłową podstawę prawną, tj. art. 70 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe, w przypadku uchwały w sprawie wyników klasyfikacji i promocji ucznia, który przystąpił do egzaminu poprawkowego nie przywołano prawidłowo przepisów, tj. pominięto art. 44m ust. 4 ustawy o systemie oświaty, a powołano się na nieobowiązujące rozporządzenia⁴³. Dyrektor wyjaśniła, że wynikało to z pomyłki;
- uchwały w sprawie wyników klasyfikacji śródrocznej i rocznej uczniów zawierały informację, że sklasyfikowani zostali uczniowie zgodnie z zapisami w protokole Rady. W każdym z protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej, na których były przyjmowane te uchwały zawarto informację o przedstawieniu przez wychowawców charakterystyki poszczególnych zespołów klasowych (mocne i słabe strony), ogólne wyniki klasyfikacji (liczba uczniów: ogólna, sklasyfikowanych i niesklasyfikowanych, bez ocen niedostatecznych, z jedną, dwoma, trzema i więcej ocenami niedostatecznymi, z poszczególnymi ocenami z zachowania, średniej, liczbie poszczególnych ocen), motywacje ocen niedostatecznych z podaniem czynności zaradczych. Omówiono współpracę z rodzicami oraz rekomendacje do dalszej pracy. Wskazano uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną, jej rodzaj oraz wnioski;
- uchwały w sprawie ukończenia nauki szkolnej uczniów zawierały informację o zatwierdzeniu wyników klasyfikacji i ukończenia szkoły przez wskazaną liczbę uczniów oraz powołanie się na zapisy w protokole Rady. Załączniki do uchwał stanowiły listy uczniów, którzy ukończyli szkołę;

(akta kontroli str. 580-613, 753)

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023⁴⁴ wizytator Kuratorium Oświaty w Kielcach przeprowadził jedną kontrolę w Szkole, która dotyczyła zgodności z przepisami prawa zwiększenia dostępności i jakości wsparcia udzielanego uczniom przez nauczycieli specjalistów, w tym pedagogów szkolnych. W wyniku tej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 614-617)

W latach szkolnych objętych kontrolą w Szkole analizowano m.in:

- wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego przeprowadzonego w maju 2021 r. i 2022 r. – porównywano średnie rezultaty uzyskane przez poszczególne klasy; na podstawie tych analiz sformułowano wnioski i rekomendacje; Przy czym na podstawie analizy wyników za 2022 r. dokonano oceny wyników, wskazano czynniki, które miały wpływ na dobre⁴⁵ i złe⁴⁶ wyniki;

⁴³ Tj. nieobowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 1534) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1651), które zachowuje moc do czasu zakończenia kształcenia przez uczniów i słuchaczy branżowej szkoły I stopnia będących absolwentami dotychczasowego gimnazjum, którzy rozpoczęli kształcenie w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 oraz szkół policealnych dla dzieci i młodzieży oraz słuchaczy szkół policealnych dla dorosłych.

⁴⁴ Stan na 27 kwietnia 2023 r.

⁴⁵ M.in. przeprowadzenie próbnego egzaminu pozwoliło na zapoznanie się ze stroną techniczną arkuszy egzaminacyjnych i obniżyło poziom stresu związany z wypełnianiem druków oraz pokazało stan wiedzy uczniów; wykonywanie dużej ilości zadań egzaminacyjnych, utrwalających wiedzę i umiejętności; prowadzenie dodatkowych zajęć i konsultacji; zmniejszenie zakresu wiadomości oraz ilości zadań otwartych.

⁴⁶ Małe zaangażowanie niektórych uczniów, dysfunkcje rozwojowe, brak motywacji wewnętrznej i systematycznej pracy.

- wyniki próbnego egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego (dodatkowo języka niemieckiego w roku szkolnym 2021/2022) przeprowadzonego w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 – dokonano porównania wyników m.in. ze średnimi wojewódzkimi i kraju.

W Szkole badano także efekty nauczania z innych przedmiotów, w tym z wychowania fizycznego. Dyrektor wyjaśniła: *na zebraniach Rady analizujemy frekwencję uczniów na zajęciach z wychowania fizycznego i liczbę uczniów, którzy korzystali ze zwolnień (każdy wychowawca przedstawia ww. informacje o swojej klasie). W ostatnich latach szkolnych niewielu uczniów korzystało z ww. zwolnień, najczęściej tylko z niektórych zajęć (np. zajęć na basenie). Rok szkolny 2022/2023 – 40 uczniów uzyskało decyzją Dyrektora zwolnienie z wychowania fizycznego z części zajęć. Rok szkolny 2021/2022 - 33 uczniów uzyskało decyzję Dyrektora zwolnienie z wychowania fizycznego z części zajęć.*

(akta kontroli str. 452-455, 584-588, 620-660, 753)

W latach szkolnych objętych kontrolą w Szkole nie dokonywano analizy korelacji oceniania wewnętrznego z wynikami egzaminów zewnętrznych, tj. analiz porównawczych, mających na celu wskazanie stopnia korelacji ocen końcowych z języka polskiego, matematyki, języka obcego (otrzymanych przez ucznia w ostatniej klasie) z wynikami uzyskanymi z tego przedmiotu na egzaminie ósmoklasisty.

(akta kontroli str. 698)

Porównanie ocen końcowych z matematyki z wynikami egzaminu ósmoklasisty z tego przedmiotu uczniów, którzy ukończyli szkołę w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022 wykazało odpowiednio 49,2% i 42,9% zbieżność lub zgodność. W przypadku ocen z języka angielskiego taka zbieżność lub zgodność dotyczyła odpowiednio 65,6% i 67,2% populacji tych uczniów. Wśród najczęstszych powodów uzyskania wyższych wyników z egzaminu ósmoklasisty od oceny na koniec ósmej klasy wskazano:

- z matematyki – wysoką motywację, wysoki stopień rozumowania matematycznego, uczestnictwo w zajęciach przygotowujących do egzaminu, brak systematyczności w trakcie roku szkolnego, większość zadań zamkniętych na egzaminie, możliwość wykonywania obliczeń w pamięci, nie pisemnie, jak wymagano na sprawdzianach, łatwość arkusza egzaminacyjnego oraz fakt, że zadania egzaminacyjne zawierały ograniczony zakres wymagań podstawy programowej;
- z angielskiego – wysoką motywację, nauka zdalna bez dodatkowych rozpraszających bodźców wpłynęła na wyższy poziom pracy własnej, rozwiązywanie dużej ilości zadań egzaminacyjnych na dodatkowych godzinach, łatwość arkusza egzaminacyjnego, wysokie zdolności językowe, brak systematycznej pracy na lekcjach.

Wśród najczęstszych powodów uzyskania niższych wyników z egzaminu ósmoklasisty od oceny na koniec ósmej klasy wskazano:

- z matematyki – niewykształcone zdolności rozumowania matematycznego, słaba umiejętność radzenia sobie z rozwiązywaniem problemów matematycznych, stres egzaminacyjny, brak bezpośredniego kontaktu z nauczycielem spowodowany zajęciami on-line, niska motywacja;
- z angielskiego – niskie zdolności językowe, brak motywacji, dobre oceny na półroczu i koniec roku szkolnego spowodowane mogły być nadsyłaniem niesamodzielnych prac podczas zajęć on-line, stres.

Uczniowie:

- w przypadku matematyki – przy ocenie końcowej – 2 (36-44 pkt) uzyskali wynik z egzaminu na poziomie: 16%-40%; ocenie końcowej – 3 (46-64 pkt) uzyskali 28%-72%; ocenie końcowej – 4 (66-76 pkt), wynik z egzaminu: 56%-92%; ocenie końcowej – 5 (82-92 pkt), wynik z egzaminu: 72%-100%; ocenie końcowej

- 6 (96-97 pkt), wynik z egzaminu: 96%-100%, w przypadku języka angielskiego
- przy ocenie końcowej – 3 (45-61 pkt), uzyskali wynik z egzaminu na poziomie 29%-47%, ocenie końcowej – 4 (66-78 pkt), wynik z egzaminu: 29%-93%, ocenie końcowej – 5 (83-91 pkt), wynik z egzaminu: 49%-100%; ocenie końcowej – 6 (96-99 pkt), wynik z egzaminu: 55%-100% – dotyczy roku szkolnego 2020/2021;
- w przypadku matematyki – przy ocenie końcowej – 2 (30-39 pkt), uzyskali wynik z egzaminu na poziomie 8%-80%; ocenie końcowej – 3 (45-59 pkt), wynik z egzaminu na poziomie: 24%-96%; ocenie końcowej – 4 (66-79 pkt), wynik z egzaminu: 36%-96%; ocenie końcowej – 5 (82-90 pkt), wynik z egzaminu: 72%-100%; ocenie końcowej – 6 (96-97 pkt), wynik z egzaminu: 96%, w przypadku języka angielskiego: przy ocenie końcowej – 2 (31-40 pkt), uzyskali wynik z egzaminu na poziomie: 13%-69%; przy ocenie końcowej – 3 (45-63 pkt), uzyskali wynik z egzaminu na poziomie: 27%-98%; ocenie końcowej – 4 (67-75 pkt), wynik z egzaminu: 51%-98%; ocenie końcowej – 5 (82-95 pkt), wynik z egzaminu: 71%-100%; ocenie końcowej – 6 (96-100 pkt)), wynik z egzaminu: 91%-100% – dotyczy roku szkolnego 2021/2022.

(akta kontroli str. 675-687)

Zasady wnoszenia skarg zostały uregulowane w § 35 statutu Szkoły. Skargi do rozpatrzenia przyjmował Dyrektor lub nauczyciel, który miał obowiązek przekazać ją niezwłocznie Dyrektorowi. Skarga mogła być wniesiona pisemnie lub ustnie. Skargi powinny podlegać rejestracji w ewidencji skarg i powinny być rozpatrzone w terminie dwóch tygodni. W przypadku nieprzestrzegania praw ucznia uczeń lub jego rodzic miał prawo do złożenia skargi zgodnie z procedurą wynikającą ze statutu oraz zwrócenia się do organu nadzoru pedagogicznego lub rzecznika praw ucznia. Przed wejściem do sekretariatu, umieszczono skrzynkę listową, przeznaczoną do składania skarg i wniosków zatytułowaną *Skrzynka na sygnały*.

W Szkole nie prowadzono rejestru skarg i wniosków, co mogło utrudniać kontrolę przebiegu i terminów załatwiania poszczególnych spraw, tj. spełnienie wymagań art. 254 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Kpa)⁴⁷, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 10-111, 698, 750)

Analiza korespondencji zgromadzonej w dokumentacji Szkoły wskazała, że w dniu 26 października 2022 r. wpłynęło do Szkoły pismo (o charakterze wniosku) skierowane przez rodziców uczniów, dotyczące zapewnienia zastępowania przez nauczycieli przedmiotu nieobecnych nauczycieli uczących języka angielskiego i historii. Rodzice zgłosili obawę o niezrealizowanie programu nauczania z tych przedmiotów z uwagi na częste nieobecności nauczyciela uczące w tej klasie. W udzielonej w dniu następnym odpowiedzi Dyrektor wskazała m.in., że podczas nieobecności nauczyciela zastępstwa organizowane są tak, że jeśli tylko jest dostępny nauczyciel takiego samego przedmiotu, to taki jest kierowany do realizacji lekcji. Niestety nie zawsze jest to możliwe i wówczas zastępują nieobecnych nauczyciele innych przedmiotów.

W okresie objętym kontrolą (20 stycznia 2023 r.) wpłynął do Szkoły także mail o charakterze skargi, który dotyczył niezapewnienia właściwej opieki uczniowi. Rodzic poinformował dyrekcję, że w Szkole doszło do zdarzenia, w wyniku którego uczeń klasy III uszkodził palec lewej dłoni, co mogło wynikać z faktu, że uczeń ten nie był objęty odpowiednią opieką, a ponadto po tym zdarzeniu nie udzielono dziecku pierwszej pomocy. Dyrektor podjęła czynności wyjaśniające i 26 stycznia 2022 r. przesłała odpowiedź wskazując na podjęte i planowane działania. Ze zdarzenia

⁴⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 775.

sporządzono następnie protokół powypadkowy, od którego rodzice odwołali się. Sprawę przekazano do rozpatrzenia przez Burmistrza Miasta i Gminy Morawica.

(akta kontroli str. 689-697, 735-749)

Dyrektor wyjaśniła: *na temat tego zdarzenia prowadzone były czynności wyjaśniające, które zlecił Dyrektor nauczycielom sprawującym opiekę nad uczniami podczas zabawy karnawałowej do czasu odebrania przez opiekunów prawnych ucznia, co potwierdzają notatki i protokół ze zdarzenia.*

(akta kontroli str. 718)

Z wyjaśnień złożonych przez zastępcę Dyrektora, pedagoga oraz trzech nauczycieli wynikało, że tworzenie wewnętrznych zasad oceniania jest potrzebne i status WZO w Szkole jest wysoki. Zdaniem tych osób: WZO rozwiązuje kwestię sprawiedliwości oceniania, a zapisy tego dokumentu są interpretowane przez wszystkich w podobny sposób; ocenianie w szkole jest niezbędne przede wszystkim dlatego, że odzwierciedla świat dorosłych i tym samym przygotowuje do dorosłego życia. Według większości zainteresowanie ze strony rodziców systemem oceniania zwiększa się, gdy uczeń ma problemy w szkole. W ich opinii ocena zachowania ma wpływ na zachowanie uczniów i nie należy jej znieść. Zdaniem jednego z nauczycieli najtrudniejszą sytuacją związaną z wystawieniem oceny klasyfikacyjnej uczniowi było wystawianie ocen cudzoziemcom, których obecność na lekcjach (szczególnie podczas zdalnego nauczania) była sporadyczna, co skutkowało brakiem ocen cząstkowych. Inny z nauczycieli jako najtrudniejszą sytuacją związaną z wystawieniem oceny klasyfikacyjnej uczniowi wskazał przypadek ucznia cierpiącego na nerwicę lękową, którego strach nasilał się, gdy miał przebywać w grupie klasowej. Zajęcia indywidualne z uczniem prowadzone były na terenie Szkoły, a jego reakcje były nieprzewidywalne. Uczeń milczał, często odmawiał pracy z nauczycielem. Odnośnie stosowanego w Szkole punktowego systemu oceniania zachowania jeden z nauczycieli wyjaśnił: *nie zawsze służy prawidłowemu ocenianiu uczniów. Punkty są dla ucznia informacją o jego zachowaniu, stanowią również motywację do angażowania się w działania szkoły. Zdarzają się jednak sytuacje, że działania podejmowane przez uczniów są nakierowane tylko i wyłącznie na zdobycie punktów, nie wynikają z potrzeby angażowania się w zachowania prospołeczne.*

(akta kontroli str. 699-715)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Szkoły przedstawiała Radzie do uchwalenia plany nadzoru pedagogicznego na lata 2020/2021-2022/2023, mimo że zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, organ ten nie ma kompetencji w zakresie uchwalania takich planów. Zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, dyrektor szkoły opracowuje na każdy rok szkolny plan nadzoru pedagogicznego, który przedstawia na zebraniu rady pedagogicznej.

(akta kontroli str. 323-377)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *plany nadzoru pedagogicznego na lata 2020/2021-2022/2023 zostały omyłkowo przyjęte uchwałami Rady Pedagogicznej.*

(akta kontroli str. 719)

2. W Szkole nie prowadzono ewidencji skarg, pomimo że zgodnie z § 35 ust. 3 statutu Szkoły każda wniesiona skarga powinna być szczegółowo zarejestrowana w ewidencji skarg. Ponadto założenie takiego rejestru wynika z art. 254 Kpa, zgodnie z którym skargi i wnioski składane i przekazywane do organów samorządowych oraz związane z nimi pisma i inne dokumenty rejestruje się i przechowuje w sposób ułatwiający kontrolę przebiegu i terminów załatwiania poszczególnych skarg i wniosków

(akta kontroli str. 10-111)

Dyrektor wyjaśniła: *W szkole nie prowadzono ewidencji skarg na podstawie zapisu w statucie szkoły, ze względu na to, że od wielu lat nie wnoszono takich skarg. Obecnie jednak zostanie założona dokumentacja, w której będą rejestrowane wpływające skargi.*

(akta kontroli str. 720)

NIK stwierdza, że w okresie objętym kontrolą do Szkoły wpłynęły co najmniej dwa pisma o charakterze wniosku lub skargi.

(akta kontroli str. 689-697)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach szkolnych objętych kontrolą Dyrektor przedstawiała prawidłowo sporządzone plany nadzoru pedagogicznego, w których uwzględniono zagadnienia związane z obszarem oceniania uczniów. Rada była terminowo zapoznawana ze sprawozdaniami z ww. nadzoru pedagogicznego i ustalano sposoby realizacji przedstawianych w nich wniosków. W Szkole ustalono zasady składania i rozpatrywania skarg i wniosków oraz ich ewidencjonowania, jednak nie założono ewidencji tych pism. Dyrektor wykorzystywała przewidziane w przepisach oświatowych formy i sposoby działania, przy czym nie zapewniła prawidłowego sformułowania pięciu z 12 poddanych szczegółowej analizie uchwał Rady Pedagogicznej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Dostosowanie postanowień statutu Szkoły dotyczących oceniania wewnątrzszkolnego do obowiązujących przepisów oświatowych w sposób eliminujący stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości.
2. Podjęcie działań w celu usunięcia niespójności pomiędzy przedmiotowymi zasadami oceniania a statutem Szkoły.
3. Wyeliminowanie z przedmiotowych zasad oceniania z języka angielskiego, fizyki i matematyki postanowień niezgodnych z przepisami oświatowymi.
4. Zapewnienie oceniania wszystkich form aktywności uczniów na zajęciach z języka angielskiego, zgodnie z WZO i PZO.
5. Ustalanie ocen zachowania zgodnie z WZO, w tym podjęcie działań w celu uniezależnienia oceniania zachowania uczniów od wysokości nakładów finansowych poniesionych przez ich rodziców na zakup produktów zbieranych w ramach akcji charytatywnych prowadzonych przez Szkołę.
6. Rezygnacja z zachęcania uczniów do przynoszenia materiałów potrzebnych do realizacji procesu dydaktycznego (papieru kserograficzny), w zamian za podwyższenie im oceny zachowania, gdyż ww. materiały powinien zapewnić organ prowadzący Szkołę.
7. Zaprzestanie przedstawiania Radzie do uchwalenia planów nadzoru pedagogicznego.
8. Wdrożenie systemu ewidencjonowania skarg i wniosków wpływających do Szkoły, który zagwarantuje spełnienie wymagań art. 254 Kpa i statutu Szkoły.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, maja 2023 r.

Kontroler
Violetta Nowak
Główny specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....

podpis
Kontroler
Piotr Fatałski
Główny specjalista kp.

.....

podpis

.....

podpis